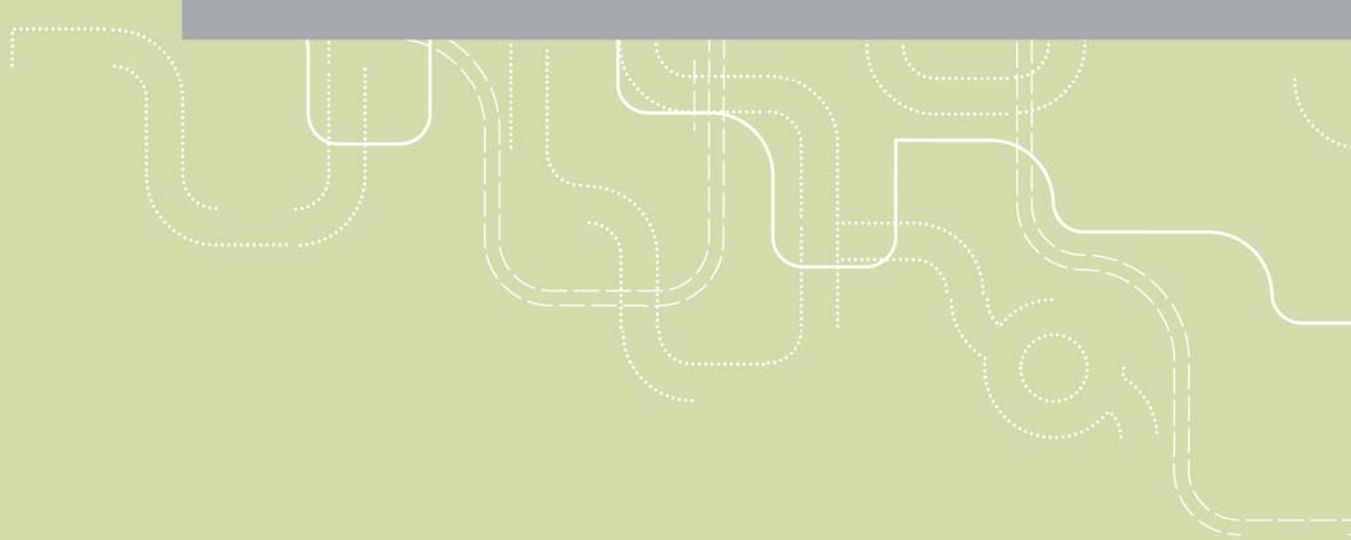

Arne Rideng
Jan Vidar Haukeland
Bente Heimtun
TØI rapport 928/2007

Gjesteundersøkelsen 2007

Utenlandske ferie- og forretningsreiser i Norge

Gjesteundersøkelsen 2007

Utenlandske ferie- og forretningsreiser i Norge

Arne Rideng, Jan Vidar Haukeland, Bente Heimtun

Transportøkonomisk institutt (TØI) har opphavsrett til hele rapporten og dens enkelte deler. Innholdet kan brukes som underlagsmateriale. Når rapporten siteres eller omtales, skal TØI oppgis som kilde med navn og rapportnummer. Rapporten kan ikke endres. Ved eventuell annen bruk må forhåndssamtykke fra TØI innhentes. For øvrig gjelder [åndsverklovens](#) bestemmelser.

ISSN 0808-1190

ISBN 978-82-480-0827-9 Papirversjon

ISBN 978-82-480-0828-6 Elektronisk versjon

Oslo, desember 2007

Tittel: Gjesteundersøkelsen 2007
Utenlandske ferie- og forretningsreiser i Norge

Forfatter(e): Arne Rideng; Jan Vidar Haukeland;
Bente Heimtun

TØI rapport 928/2007
Oslo, 2007-12
50 sider
ISBN 978-82-480-0827-9 Papirversjon
ISBN 978-82-480-0828-6 Elektronisk versjon
ISSN 0808-1190

Finansieringskilde:
Innovasjon Norge

Prosjekt: 1952 Gjesteundersøkelsen

Prosjektleder: Arne Rideng

Kvalitetsansvarlig: Petter Dybedal

Emneord:

Reiseliv; Turisme; Grensetrafikk; Forretningsreise;
Feriereise; Statistikk

Sammendrag:

Rapporten gir en oversikt over utenlandske forretnings- og feriereiser til Norge i 2007, med spesiell vekt på sommersesongen (mai–september). I løpet av 2007 kom det nesten 4,3 millioner overnattingsgjester og 1,25 millioner dagsbesøkende til Norge. De utenlandske gjestene foretok i alt 29 millioner overnattinger, hvorav forretningsreisende sto for 4,8 millioner. Forretningstrafikken fra utlandet økte i 2007 med sju prosent målt ved antall ankomster. Ferie- og fritidstrafikken har i 2007 økt med fem prosent målt ved antall ankomster og seks prosent målt ved antall gjestedøgn. Tyskland er det klart viktigste landet for norsk reiselivsnæring. Andre viktige land er Sverige, Danmark, Storbritannia, USA og Nederland. 27 prosent av de utenlandske overnattingene i Norge foregår på hotell. Blant feriegjestene om sommeren er også camping, overnatting på hytte og hos slekt og venner mye brukt.

Title: Norwegian Foreign Visitor Survey 2007

Author(s): Arne Rideng; Jan Vidar Haukeland; Bente Heimtun

TØI report 928/2007
Oslo: 2007-12
50 pages
ISBN 978-82-480-0827-9 Paper version
ISBN 978-82-480-0828-6 Electronic version
ISSN 0808-1190

Financed by:
Innovation Norway

Project: 1952 Border visitor survey

Project manager: Arne Rideng

Quality manager: Petter Dybedal

Key words:

Tourism; Border traffic; Business travel; Holiday travel;
Statistics

Summary:

This report presents the results of the Norwegian foreign visitor survey 2007, including data for the summer season (May–September). In the year 2007 a total of nearly 4.3 million foreign guests stayed overnight in Norway, while 1.25 million were on a day trip from abroad. Foreign tourists spent a total of 29 million guestnights in Norway in 2007, of which holiday guests constituted 24 million guestnights. Business travel from abroad showed a six per cent increase in 2007, measured by arrivals. In 2007, there has been an increase in the number of holiday guests by five per cent and a seven per cent increase in the number of guestnights. The most important source market for overnight stays is Germany, followed by Sweden, Denmark, the UK, USA and the Netherlands. Altogether, 27 per cent of the foreign guest nights are spent in hotels. The holiday travellers during the summer period use four types of accommodation, namely hotels, overnight stays at friends or relatives, camping or rented cabins.

Language of report: Norwegian

Rapporten kan bestilles fra:
Transportøkonomisk institutt, Biblioteket
Gaustadalleen 21, 0349 Oslo
Telefon 22 57 38 00 - www.toi.no

The report can be ordered from:
Institute of Transport Economics, The library
Gaustadalleen 21, NO 0349 Oslo, Norway
Telephone +47 22 57 38 00 - www.toi.no

Forord

Siden 1998 har Transportøkonomisk institutt (TØI) på helårsbasis gjennomført løpende undersøkelser av alle typer besøk i Norge foretatt av personer som er bosatt utenlands, både forretnings- og feriereiser. Fra og med 2004 er undersøkelsen utført på oppdrag fra Innovasjon Norge. Så vel dagsbesøkende som overnattingsgjester er inkludert, uansett om utreisen fra Norge skjer med bil, buss, ferge, fly eller tog. Reiser til og fra arbeid, foretatt av personer som arbeider i Norge og bor i et annet land, er imidlertid ikke inkludert i tallene, da denne kategorien reisende faller utenfor det internasjonale turismebegrepet.

I denne rapporten presenteres resultater for hele året 2007, med særlig vekt på sommersesongen (mai til september). Det er dessuten tatt med noen hovedtabeller for vintersesongen (januar til april) 2007. Resultatene bygger dels på innsamlet statistikk fra Statens vegvesen og transportselskapene, dels på registreringer av kjøretøy på veg. I tillegg er det foretatt intervjuer med et betydelig utvalg av utenlandske besøkende gjennom hele året, noe som blant annet gjør det mulig å bestemme bostedsland, reisens formål, reisens varighet, overnattingsmåte og liknende. Et viktig formål med Gjesteundersøkelsen er å gi en totaloversikt over omfang og struktur på trafikken til/fra Norge foretatt av personer som er bosatt i andre land.

Gjesteundersøkelsen utarbeides på oppdrag fra Innovasjon Norge, og arbeidet koordineres av Transportøkonomisk institutt. Statens vegvesen, Tollvesenet, NSB, SJ, Avinor og fergeselskapene som har ruter mellom Norge og utlandet, har deltatt aktivt i prosjektet. Dette samarbeidet har vært meget verdifullt, og uten medvirkning og en betydelig ressursinnsats fra disse aktørene hadde det ikke vært mulig å produsere en så omfattende oversikt.

Transportøkonomisk institutt vil derfor takke alle som har bidratt i prosjektet. En spesiell takk går til våre språkmektige og dyktige intervjuere. De får god kontakt med de utenlandske gjestene og oppnår dermed høy svarprosent fra disse, noe som er avgjørende for at prosjektet kan bygge på et stort og pålitelig datamateriale.

Denne rapporten er utarbeidet av forskerne Arne Rideng, Jan Vidar Haukeland og Bente Heimtun, med førstnevnte som prosjektleder. Avdelingssekretær Tove Ekstrøm har utført tekstbehandlingen og tilrettelagt dokumentet for trykking. Sigrid Oterholm Hoem har vært prosjektleder i Innovasjon Norge.

Oslo, desember 2007
Transportøkonomisk institutt

Lasse Fridstrøm
instituttssjef

Petter Dybedal
forskningsleder

Innhold

Sammendrag

Summary

1 Innledning	1
1.1 Om Gjesteundersøkelsen	1
1.2 Innholdet i rapporten.....	1
2 Metode og gjennomføring	3
2.1 Noen definisjoner.....	3
2.2 Populasjonen.....	3
2.3 Stratifisering av populasjonen	5
2.4 Praktisk gjennomføring.....	7
2.5 Vekting og usikkerhet.....	11
3 Hovedresultater for hele året 2007	14
3.1 Totaloversikt for utenlandske besøk og gjestedøgn.....	14
3.2 Ferie- og fritidsreiser	19
3.3 Forretnings- og tjenestereiser	25
3.4 Dagsreiser og cruisetrafikk	26
4 Hovedtall for vintersesongen 2007	28
4.1 Totaltrafikken.....	28
4.2 Feriereisende og skiturister.....	29
5 Sommersesongen 2007	32
5.1 Totaloversikt for ankomster og gjestedøgn	32
5.2 Ferie- og fritidsreiser	38
5.3 Forretnings- og tjenestereiser	48
Referanser	50

Sammendrag:

Gjesteundersøkelsen 2007

Utenlandske ferie- og forretningsreiser i Norge

Gjesteundersøkelsen 2007 omfatter i prinsippet alle reiser til og fra Norge som foretas av personer som er bosatt utenfor riket, uansett formål og/eller overnattingsmåte. Både ferie- og forretningsreisende er inkludert, og undersøkelsen dekker i 2007 alle som reiser ut av landet med ferge, fly, tog eller på veg med bil, turbuss eller rutebuss. Det gis også en oversikt over cruiseskipstrafikken. Bare de som har fast arbeid i Norge og bor i et annet land, er holdt utenfor, blant annet fordi disse ikke omfattes av det internasjonale *turisme*begrepet.

Året 2007

Totalbildet av trafikken viser at det samlede antallet ankomster i Norge fra utlandet er 5,9 millioner i 2007. Dette tallet omfatter omlag 4,3 millioner overnattingsgjester, nesten 1,3 millioner dagsbesøkende og 332 000 cruisepassasjerer som besøker en eller flere norske havner.

Til tross for en reduksjon i antall dagsgjester (dagsreiser og cruisebesøkende) har antallet ankomster økt med tre prosent i 2007. Det er ankomster fra Nederland, Spania, Østerrike, Polen og Russland som øker mest.

Av overnattingsgjestene er vel en million på forretningsreise og 3,26 millioner på feriereise. Totalt resulterer denne trafikken i 29 millioner utenlandske overnattinger i Norge, en økning på sju prosent fra 2006. Forretningsreisende står for 4,8 millioner og feriegjestene for 24,2 millioner gjestedøgn. 13 millioner gjestedøgn er generert av gjester som brukte fly på reisen, dette er en dobling i løpet av de siste syv år.

Forretningstrafikken er relativt jevnt fordelt over året, mens 72 prosent av feriegjestedøgnene er knyttet til sommersesongen (mai–september).

Ferie- og fritidstrafikken har økt med fem prosent i 2007, målt etter antall ankomster. Det er beregnet en vekst i antall gjestedøgn på sju prosent. Blant de store markedene er det størst vekst for Finland og Nederland, mens blant de litt mindre markedene er veksten i antall gjestedøgn størst fra Russland, Polen og Østerrike. Det er nedgang i antall feriegjestedøgn fra Japan og Storbritannia.

På årsbasis fordeler feriegjestenes overnattinger seg med 30 prosent hos slekt og venner, 23 prosent på hotell etc., 21 prosent på hytte, og 20 prosent på camping (inkludert camping utenfor regulert plass).

Utenlandske feriegjester fra nærmarkedene er ofte "bilturister" (her definert som de som reiser ut av Norge i bil eller turbuss, enten på veg eller med ferge), mens "flyturister" (her definert som de som reiser ut av landet med fly, men også tog eller rutebuss er regnet med) kommer fra Storbritannia og mer fjerntliggende land. Bilturistene og flyturistene representerte henholdsvis 13,8 millioner og 10,4 millioner gjestedøgn. Antall gjestedøgn blant både bilturistene og flyturistene økte med sju prosent i 2007.

Det er beregnet en økning i antall utenlandske bobiler og biler med campingvogn som kom til Norge i 2007, mens antall utenlandske turbusser gikk noe ned.

Det er fortsatt sterk vekst i utenlandsk *forretningstrafikk* til Norge. Storbritannia, Tyskland og USA er de viktigste markedene utenom Skandinavia. Hotell er den viktigste overnattingsformen for utenlandske forretningsreisende. Mange overnatter også i leiligheter og hus som arbeidsgiver stiller til disposisjon.

Dagreiser og cruisetrafikken til Norge har måttet tåle en nedgang i 2007. Det kommer færre finner og svensker på dagsreiser, og antall cruisepassasjerer som har besøkt en eller flere norske havner er redusert med 6 prosent. Nedgangen er tydeligst blant cruisegjester fra Tyskland og USA. Det er imidlertid en liten vekst i antall cruisegjester fra Spania og Italia.

Vintertrafikken

Det kom om lag 1,05 millioner utenlandske overnattingsgjester til Norge i de fire første månedene i 2007, en økning på fem prosent i forhold til året før. Veksten er sterkest blant forretningsreisende, som likevel fortsatt utgjør mindre enn 30 prosent av alle ankomstene i vintersesongen. Også antallet gjestedøgn øker samlet sett med fem prosent.

Tabell A viser en del sentrale omfangstall for vintertrafikken i årene 2005-2007.

Tabell A: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert utreise fra Norge vintersesongene 2005-2007. Enhet = 1000.

	2005	2006	2007	Endring i % 2006-2007	2007			Tog/rute- buss
					Veg	Ferge	Fly	
Gjester i alt	1 283	1 357	1 405	3	624	263	487	32
Dagsbesøk	339	364	360	-1	250	62	46	3
Overnattingsgjester	944	993	1 045	5	374	200	441	29
– på tjenestereise	259	273	307	12	55	18	226	8
– på privat reise	685	720	738	3	319	182	216	21
Gjestedøgn i alt	5 274	5 518	5 767	5	1 709	1 315	2 595	148
– på tjenestereise	994	1 082	1 284	19	174	116	939	55
– på privat reise	4 280	4 436	4 483	1	1 535	1 199	1 656	93

TØI rapport 928/2007

Ferie- og fritidsreisende

Det er nabolandene Sverige og Danmark som er viktigst for norsk vinterturisme, men Storbritannia og Tyskland er også betydelige markeder. Det store danske

vinterferiemarkedet har vært i stagnasjon/ tilbakegang over flere år, men fortsatt er hver fjerde vinterferiegjest fra Danmark. Det svenske markedet økte med to

Tabell B: Antall gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge etter bostedsland vintersesongene 2002–2007. Enhet = 1000.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i % 2006–2007
I alt	3499	3 602	3 876	4 280	4 436	4 483	1
Sverige	673	762	902	905	980	1 002	2
Danmark	1 318	1 390	1 394	1 378	1 281	1 165	-10
Finland	63	65	63	66	74	85	15
Storbritannia	306	258	288	397	452	421	-7
Nederland	97	85	83	108	122	113	-7
Tyskland	500	521	537	504	520	509	-2
Øvrige land	542	521	609	922	1 007	1 188	18

TØI rapport 928/2007

prosent i 2007, mens antall feriegjestedøgn fra Storbritannia og Nederland gikk tilbake.

Vinteren 2007 kom det om lag 330 000 skiturister til Norge, noe som utgjør 2,2 millioner gjestedøgn. Mange utenlandske skiturister er på gjenbesøk. Halvparten av skituristene fra Sverige og Danmark har vært på skiferie i Norge fem ganger eller mer.

Vel halvparten av skituristene er først og fremst opptatt av alpine aktiviteter, mens en femdel bare ønsker å gå skiturer. En fjerdedel kombinerer disse skiinteressene under sitt norgesopphold.

Sommertrafikken

Tabell C gir et bilde av hovedtrekkene ved den utenlandske trafikken til Norge i månedene mai – september 2007. I alt kom det mer enn 3,16 millioner utenlandske besøkende til Norge denne sommeren. Av disse overnattet vel 2,5 millioner i landet, noe som utgjorde nesten 20 millioner gjestedøgn. Hele 83 prosent av overnattingsgjestene er på feriereise, de øvrige 17 prosent er på forretningsreise. Feriegjestene står for 88 prosent av det samlede antallet gjestedøgn i sommersesongen.

Tabell C: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert utreise fra Norge sommersesongen 2007. Enhet = 1000.

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Gjester i alt	3 162	1 404	619	1 088	51
- På dagsreise	608	473	90	39	5
- Overnattingsgjester	2 554	931	528	1 049	46
-- herav på tjenestereise	427	70	42	307	7
-- herav på feriereise	2 128	861	486	741	39
Gjestedøgn i alt	19 814	5 489	5 406	8 612	307
- gjestedøgn på tjenestereise	2 307	355	294	1 605	53
- gjestedøgn på feriereise	17 507	5 134	5 112	7 007	254

TØI rapport 928/2007

En stor del av ankomstene om sommeren skjer med bil på vegovergangene mot Sverige og Finland, men her er det mange som er på dagsreise og som ikke overnatter i Norge. Blant overnattingsgjestene kom 41 prosent med fly og 36 prosent på veg. De øvrige ankomstene skjer på ferge (21 prosent) og tog/ rutebuss (2 prosent). Fly er den reisemåten som øker klart raskest.

”Bilturistene” (reisende ut av Norge i bil eller turbuss, enten på veg eller med ferge) kommer primært fra de største og de nærmeste markedene. ”Flyturistene” (reisende ut av landet med fly, tog eller rutebuss) kommer ofte fra Storbritannia og de oversjøiske landene (USA, Japan og andre land utenfor Europa), i tillegg til fra Belgia, Frankrike, Spania, Sveits og Italia.

Strukturen på ferie- og forretningstrafikken om sommeren er ellers svært ulik når det gjelder reisemåter. 70 prosent av utenlandske gjestedøgn blant forretningsreisende i Norge er basert på flyreiser, mot 40 prosent av de ferierelaterte gjestedøgnene.

Antall overnattingsgjester økte med seks prosent sommeren 2007. Gjennomsnittlig oppholdstid var 7,8 netter i 2007 mot 7,7 netter året før, og antall gjestedøgn har økt med åtte prosent. Det kommer flest overnattingsgjester fra Sverige og Tyskland, men det er også mange ankomster fra Danmark, Finland, Storbritannia, Frankrike og USA. Tallet på sommergjester fra Nederland har gått merkbart frem sommeren 2007. Antallet gjester fra Storbritannia viser en økning over flere år. Det er sommeren 2007 også vekst i antallet fra gjester fra Polen og fra ”øvrige land”.

Tabell D: Utenlandske gjestedøgn i Norge i sommersesongen 2007 etter bostedsland og transportmiddel ved utreise. Enhet = 1000. Gjennomsnittlig antall gjestedøgn per reisende.

	I alt	Gj.døgn	Transportmiddel ved utreise			
			Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
I alt	19 814	7,8	5 489	5 406	8 612	307
Sverige	2 180	4,3	1 477	122	432	149
Danmark	1 582	6,8	362	813	383	24
Finland	689	3,5	580	1	105	3
Storbritannia	1 407	7,0	53	231	1 114	9
Nederland	1 503	10,1	496	637	363	7
Belgia	265	9,9	47	40	177	1
Frankrike	859	9,0	161	28	665	5
Tyskland	4 810	10,1	1 277	2 637	876	20
Italia	430	8,4	116	18	291	5
Sveits	304	8,4	76	22	197	9
Østerrike	161	7,8	91	11	57	2
Spania	470	9,0	44	7	417	2
Polen	800	10,6	409	50	341	0
Rusland	301	10,1	90	0	208	3
Europa ellers	1 251	9,3	208	355	671	16
USA	1 387	11,1	0	22	1 345	20
Japan	121	4,6	0	0	119	2
Øvrige land	1 294	9,7	2	412	851	29

TØI rapport 928/2007

Oppholdstiden i Norge varierer mye etter hvor gjestene er bosatt, se tabell D. Mens svenskene og finnene i gjennomsnitt oppholder seg om lag tre-fire netter i Norge, er nederlenderne og tyskerne her i om lag 10 netter. Målt i antall gjestedøgn er Tyskland det klart største enkeltmarkedet, med 4,8 millioner gjestedøgn. Sverige, Danmark, Nederland, Storbritannia og USA representerer også betydelige gjestedøgnsvolumer om sommeren.

Tabell E gir en oversikt over overnattingsmønsteret for all utenlandsk turisttrafikk til Norge i sommersesongene 2005-2007.

Tabell E: Utenlandske gjestedøgn for alle gjester som reiser ut av Norge etter overnattingsmåte. Sommersesongene 2005–2007. Prosent. N = antall gjestedøgn i tusen.

	2005	2006	2007
I alt (N)	100 (17 449)	100 (18 388)	100 (19 814)
Hotell	29	26	22
Pensjonat, kro, vanderhjem etc. ²⁾			5
Camping på campingplass	16	17	
Campinghytte på campingplass ²⁾			8
Telt, bobil etc. på campingplass ²⁾			12
Fri camping	5	6	5
Leid hytte	11	15	12
Egen eller lånt hytte	5	4	4
Slekt og venner	23	23	23
Annet	11	9	9

TØI rapport 928/2007

¹⁾ Fordelingen på overnattingsmåte for bussturistene er usikker på grunn av få observasjoner

²⁾ Kategorien "Pensjonat, kro, vandrerhjem etc." er regnet med under "Hotell" i 2005 og 2006, og all camping på campingplass er regnet under ett i 2005 og 2006.

Overnatting på hotell, pensjonat og lignende er den mest vanlige overnattingsformen totalt sett for alle gjestedøgn (27 prosent). Nest viktigste overnattingsform sommeren 2007 er overnatting hos slekt og venner (23 prosent). 20 prosent av overnattingene foregår på en campingplass. Hytte er også mye brukt (16 prosent). Det er små endringer i overnattingsformene fra 2006 til 2007.

Det er imidlertid stor variasjon i overnattingsmønsteret mellom turister fra ulike bostedsland: Svenske feriegjester benytter ofte ikke-kommersielle overnattingsformer som innkvartering hos slekt/venner eller egen/ lånt hytte, mens tyskerne og danskene gjerne er orientert mot camping og leid hytte. Finske og særlig nederlandske turister har høye andeler camping, mens britene har en jevnere fordeling på alle de ulike overnattingsmåtene. Høyest andel overnattinger hos slekt og venner og på hotell har feriegjester fra USA.

Ferie- og fritidsreisende

Sommeren 2007 kom det 2,1 millioner utenlandske overnattingsgjester på feriereise til Norge. Dette er en økning på sju prosent fra 2006. Gjestene tilbringer i gjennomsnitt 8,2 netter her i landet. Dette utgjør mer enn 17 millioner gjestedøgn. Tyskland står for den desidert høyeste andelen av de utenlandske gjestedøgnene, sommeren 2007 beregnet til 26 prosent.

Antallet ”*bilturister*” (reisende ut av Norge i bil eller turbuss, enten på veg eller med ferge) er i 2007 beregnet å ligge seks prosent høyere enn sommeren 2006. 1,35 millioner utenlandske bilturister overnattet minst én natt i Norge og de utgjorde 60 prosent av alle gjestedøgn sommeren 2007. Overnattingsgjestene oppholder seg i gjennomsnitt 7,6 netter i Norge, dette er litt lenger enn sommeren før. Tallet på gjestedøgn er det høyeste som er registrert siden rekordsommeren 1998.

Som i de foregående sesongene, passerer om lag to tredeler av bilturistene grensen på en av vegovergangene ut av landet, mens de øvrige benytter fergeforbindelsene. De sistnevnte har lenger gjennomsnittlig oppholdstid i landet enn dem som krysser grensen på veg. Feriegjester med bobiler og campingvogner velger fortsatt oftere vegene fremfor fergene når de reiser ut av Norge.

Antallet ”*flyturister*” (reisende ut av landet med fly, tog eller rutebuss) var sommeren 2007 ni prosent høyere enn i 2006. 780 000 utenlandske flyturister overnatter minst én natt i Norge og de utgjør 40 prosent av alle gjestedøgnene. Overnattingsgjestene oppholder seg i gjennomsnitt 9,3 netter i Norge sommeren 2007, mot 9,4 netter i 2006. Tallet på gjestedøgn er beregnet til nesten 7,3 millioner. Fly er den reisemåten som øker klart raskest og antall flyrelaterte gjestedøgn har økt med syv prosent i 2007. Veksten i denne trafikken skyldes særlig flere gjester fra Storbritannia og Tyskland.

Forretnings- og tjenestereisende

Forretningstrafikken målt i antall ankomster økte med to prosent sommeren 2007. Forretningsoppholdene i Norge er blitt noe lengre, og veksten i antall gjestedøgn er på 3 prosent. Fly er det dominerende transportmiddel blant forretningsreisende fra utlandet.

Summary:

Norwegian Foreign Visitor Survey 2007

About six million visitors in 2007

5.9 million foreign visitors came to Norway in 2007. Of these, about 4.3 million stayed at least one night while 1.3 million came on day trips. An additional 332,000 came on day visits as cruise passengers.

Of those visitors from abroad that stayed overnight, about one million were on business and 3.26 million on holiday. The total number of guest-nights spent in Norway by visitors from abroad was 29 million; holidaymakers were responsible for 83 per cent of guest-nights.

Most of the incoming tourism occurred in the summer season (May–September). Of foreign visitors who stayed at least one night, 72 per cent arrived in the summer and 28 per cent arrived in the winter season (January–April).

In 2007, the number of foreign *holiday travellers* staying at least one night increased by five per cent, and the total number of guest-nights for holiday travellers increased by seven per cent.

Holidaymakers from abroad stayed mainly in four types of accommodation: homes of friends and relatives (30 per cent), hotels (23 per cent), cabins (21 per cent) and campsites (20 per cent).

The bulk of *business trips* to Norway were made by visitors from Sweden, Germany, the UK, Denmark and the USA. Nearly half of the business-related guest-nights were spent in hotels or related accommodation. 2007 saw a continuing growth in the number of business trips made to Norway.

Winter season 2007

The number of foreign visitors staying overnight in Norway during the winter season 2007 (January–April) was five per cent up from 2006, at about 1.05 million. There was a corresponding increase in the total number of guest-nights spent in Norway during the winter season by visitors from abroad. A substantial growth in the number of guest-nights for business travellers was also registered.

Table A shows some key figures for winter traffic in the period 2005–2007.

Table A: Foreign business and holiday travel in Norway, winter seasons 2005–2007 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	2005	2006	2007	Change in per cent 2006–2007	2007			
					By road	By ferry	By air	By rail/bus
Arrivals in total	1 283	1 357	1 405	3	624	263	487	32
- Day trips	339	364	360	-1	250	62	46	3
- Overnight stays	944	993	1 045	5	374	200	441	29
-- arrivals, business trips	259	273	307	12	55	18	226	8
-- arrivals, holiday trips	685	720	738	3	319	182	216	21
Guest-nights in total	5 274	5 518	5 767	5	1 709	1 315	2 595	148
- Guest-nights, business trip	994	1 082	1 284	19	174	116	939	55
- Guest-nights, holiday trips	4 280	4 436	4 483	1	1 535	1 199	1 656	93

TØI report 928/2007

A few countries are of vital importance for winter tourism in Norway: Denmark, Sweden and, to a lesser degree, Germany and Great Britain. The number of guest-nights spent in Norway by visitors from Finland has increased by about 15 per cent, but the number of guest-nights spent by visitors from Denmark, Great Britain and the Netherlands has decreased.

In the winter season 2007, 330,000 foreign *ski tourists* stayed overnight in Norway, and were responsible for a total of 2.2 million guest-nights. Although its share has decreased, Denmark remains the most largest market here.

Summer season 2007

Table B presents the volume and distribution of foreign tourist arrivals and guest-nights in Norway in the summer season (May–September) 2007.

Table B: Foreign business and holiday travel in Norway, summer season (May–September) 2007 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	Total	By road	By ferry	By air	By rail/bus
Arrivals in total	3 162	1 404	619	1 088	51
- Day trips	608	473	90	39	5
- Overnight stays	2 554	931	528	1 049	46
-- arrivals, business trips	427	70	42	307	7
-- arrivals, holiday trips	2 128	861	486	741	39
Guest-nights in total	19 814	5 489	5 406	8 612	307
- Guest-nights, business trips	2 307	355	294	1 605	53
- Guest-nights, holiday trips	17 507	5 134	5 112	7 007	254

TØI report 928/2007

Norway received about 3.16 million visitors from abroad during the 2007 summer season. These visitors spent 19.8 million guest-nights in the country. About 2.5 million visitors stayed at least one night in Norway, while 608,000 arrived on day trips.

Of those visitors from abroad spending at least one night, 83 per cent were holidaymakers and 17 per cent business travellers. Holiday visitors spent a total of 17.5 million guest-nights in Norway, while the corresponding number of business guest-nights amounted to 2.3 million.

About 1.4 million foreign visitors travelled by road, 1.09 million by air, 620,000 by ferry and about 50,000 by rail or bus. The holidaymakers from the close markets (Sweden, Finland, Denmark and Germany) utilised road and ferry connections most frequently, whereas foreign business travellers and the holidaymakers from the more remote markets travelled mainly by air.

Table C: Foreign guest-nights in Norway, summer season (May–September) 2007, by country of residence and transport mode at the point of departure from Norway. Figures are in thousands except average length of stay, which is in number of nights per person.

	Total	Length of stay				
		By road	By ferry	By air	By rail/bus	
Total	19 814	7,8	5 489	5 406	8 612	307
Sweden	2 180	4,3	1 477	122	432	149
Denmark	1 582	6,8	362	813	383	24
Finland	689	3,5	580	1	105	3
United Kingdom	1 407	7,0	53	231	1 114	9
The Netherlands	1 503	10,1	496	637	363	7
Belgium	265	9,9	47	40	177	1
France	859	9,0	161	28	665	5
Germany	4 810	10,1	1 277	2 637	876	20
Italy	430	8,4	116	18	291	5
Switzerland	304	8,4	76	22	197	9
Austria	161	7,8	91	11	57	2
Spain	470	9,0	44	7	417	2
Poland	800	10,6	409	50	341	0
Russia	301	10,1	90	0	208	3
Other Europe	1 251	9,3	208	355	671	16
USA	1 387	11,1	0	22	1 345	20
Japan	121	4,6	0	0	119	2
Other nations	1 294	9,7	2	412	851	29

TØI report 928/2007

Those who stayed overnight in Norway during the summer season 2007 stayed for an average of 7.8 nights (Table C), compared to 7.7 nights in the summer of 2006. The total number of arrivals among visitors who stayed overnight increased by eight per cent. Germany and Sweden were by far the largest single foreign markets in terms of the number of guest-nights. However, countries like Denmark, Finland, Great Britain, the USA and France were also important markets for Norwegian tourism.

Stays by visitors from abroad were distributed among the four main types of accommodation: hotels (27 per cent), friends and relatives (23 per cent), camping (20 per cent) and cabins (16 per cent), (table D). Hotels were equally popular among foreign ‘motor tourists’ (registered upon departure by ferry and road) and

foreign 'air tourists' (registered upon departure by air, rail and scheduled bus). Air tourists stayed with friends and relatives more than the other visitors did.

In the summer season of 2007, 2.1 million foreign *holiday travellers* stayed overnight in Norway, an increase of seven percent on 2006. The average length of stay in the summer was 8.2 nights. In the summer German holidaymakers made up the largest proportion of arrivals to Norway (26 per cent) and were responsible for most guest-nights (4.5 million).

The number of *foreign 'motor tourists'* (registered upon departure by ferry and road) increased by six per cent in the summer of 2007. 1.35 million motor tourists stayed overnight in Norway, and were responsible for about 60 per cent of all foreign holiday guest-nights in Norway. The average stay was 7.6 nights, an increase from the summer of 2006. The number of guest-nights was the highest total spent by this group since 1998.

In 2007 Norway was visited by 49,000 motor home vehicles, the highest ever number and an increase by 25 per cent from the summer of 2006. In contrast the number of visiting tour coaches decreased with 18 per cent.

The number of foreign 'air tourists' (registered upon departure by air, rail and scheduled bus) increased by nine per cent in 2007. 780,000 air tourists stayed overnight in Norway, and were responsible for about 40 per cent of all foreign holiday guest-nights in Norway. The average length of stay by these visitors was 9.3 nights, a decrease from 2006, but the actual number of guest-nights spent by them in Norway was 7.3 million, an increase of seven per cent over 2006. Great Britain and Germany were growing markets here.

Table D: Percentage of foreign guest-nights for all guests, by type of accommodation. N = Number of guest-nights in summer season (May–September) 2005–2007 (thousands).

	2005		2006		2007		
	Total	Total	Total	By road/ ferry	By coach ¹⁾	By rail/bus	By air
Total	100	100	100	100	100	100	100
(N)	(17 449)	(18 388)	(19 814)	(9 996)	(899)	(307)	(8 612)
Hotel	29	26	22	16	90	14	31
Pension, hostel etc. ²⁾			5	3	0	11	5
Camping on campsite	16	17					
Rented cabin on campsite ²⁾			8	11	9	3	4
Tent, motor home vehicle etc. on campsite ²⁾			12	20	0	4	2
Free camping	5	6	5	7	0	7	1
Rented cabin	11	15	12	19	0	3	4
Own/borrowed cabin	5	4	4	5	0	4	3
Friends, relatives	23	23	23	13	0	39	36
Other	11	9	9	6	1	15	14

TØI report 928/2007

¹⁾ Insecure numbers due to few observations.

²⁾ The category "Pension, hostel etc." is part of "Hotel" in 2005 and 2006, and all types of camping on campsites are included in camping at campsite in 2005 and 2006.

Business and holiday travellers spent a total of 19.8 million guest-nights in Norway during the summer period (Table D). These visitors used mainly three types of commercial accommodation: hotels (22 per cent), camping on campsites

(12 per cent) and rented cabins (12 per cent). They also stayed with friends and relatives (23 per cent), or used pensions/hostels, rented cabins on campsites, borrowed or visited their own cabins or used free camping. Among the foreign motorists, tent/motor home vehicles on campsites and rented cabins were the most frequently used accommodation. Coach tourists stayed mostly in hotels, while visitors going by air, rail or bus spent the nights mainly in private homes or hotels.

The number of *foreign business travellers* increased by two percent in the summer of 2007. The average stay was longer, and the growth in the number of guest-nights increased by three per cent over 2006. The airplane was the most important mode of transportation. Sweden and Germany were by far the largest single foreign markets in terms of number of guest-nights. However, countries like Great Britain, the USA and Denmark were also important markets for the Norwegian tourism industry. Foreign business travellers preferred to stay in hotels or accommodation provided by the employer.

1 Innledning

1.1 Om Gjesteundersøkelsen

Gjesteundersøkelsen 2007 er utarbeidet på oppdrag av Innovasjon Norge og bygger på tilgjengelig statistikk og utvalgte registreringer av grensetrafikken ut fra Norge, samt intervjuer med et utvalg av utenlandske besøkende når de reiser ut av landet. Populasjonen for undersøkelsen omfatter alle besøk i Norge foretatt av personer som er bosatt utenfor Norge, både forretnings- og feriereisende. Det eneste unntaket er reiser til og fra arbeid foretatt av dem som arbeider i Norge og bor i et annet land. Fra og med 1998 omfatter undersøkelsen utreiser foretatt på veg, ferge, fly eller tog, fra og med år 2004 også rutebuss. Formålet med Gjesteundersøkelsen er todelt: For det første skal den gi en fullstendig oversikt over omfang og struktur på den totale trafikken av utlendinger på besøk i Norge. For det andre skal den gi muligheter for å hente inn mer detaljert informasjon fra de utenlandske gjestene gjennom intervjuer med et representativt utvalg av disse.

Hvert år publiseres det en årsrapport fra prosjektet Gjesteundersøkelsen. Rapporten inneholder en oversikt og en kort beskrivelse av hovedresultatene for vinter- og sommersesongene, samt en tabelloversikt over året som helhet. *Tallene for sommersesongen er i prinsippet foreløpige da fullstendige data ikke forelå da beregningene ble utarbeidet.* For å få resultater for hele året så raskt som mulig, har en estimert tall for høstsesongen (oktober-desember). Disse estimatene bygger på fjorårets oppgaver, samt på den statistikk og de trafikk tall vi hadde innhentet da beregningene ble utført. Tallene for fjoråret er endelige, i denne rapporten gjelder det tallene for 2006. De tallene som er endret i forhold til det som ble presentert i årsrapporten for 2006, *er satt i kursiv.*

De spørreskjemaene som brukes i Gjesteundersøkelsen består av én fast del og en del der innholdet varierer fra år til år. Den faste delen består av spørsmål om bostedsland, reisens hovedformål, oppholdets varighet, overnattingsmåte og (i enkelte år) forbruk før og under reisen. I tillegg til årsrapportene er det derfor publisert en del rapporter og notater, som bygger på noe av det datatilfanget som er samlet inn gjennom en rekke år.

1.2 Innholdet i rapporten

I kapittel 2 gis det en redegjørelse for de definisjonene som er brukt. Deretter følger en oversikt over det metodiske opplegget for Gjesteundersøkelsen, slik datainnsamlingen ble organisert i 2007. Hovedvekten er lagt på beskrivelsen av populasjonen, stratifisering av materialet, den praktiske gjennomføringen og noen betraktninger om usikkerheten i beregningene.

I kapittel 3 vises resultatene for hele året 2007 i form av tabeller og figurer. Kapittel 4 inneholder enkelte hovedtabeller for vintersesongen 2007.

I kapittel 5 oppsummeres volumet og hovedstrukturen i den utenlandske forretnings- og ferietrafikken sommersesongen 2007. Fordeling på transportmåte ved utreise, hovedformål med reisen, bostedsland, oppholdets varighet og gjestenes overnattingsmåte er de mest sentrale variablene. Det gis tall for alle gjestene under ett (kapittel 5.1), for feriegjester (kapittel 5.2) og for forretningsreisende (kapittel 5.3).

Gjesteundersøkelsen utarbeides og koordineres av Transportøkonomisk institutt. Statens vegvesen, Tollvesenet, Avinor og fergeselskapene som har ruter mellom Norge og utlandet, har deltatt aktivt i prosjektet. Det samme har buss- og jernbaneselskapene som har ruter på utlandet. Modellutforming og estimering av parametrene i modellen på basis av de innsamlede data, utføres ved Transportøkonomisk institutt. Resultater og konklusjoner som trekkes på grunnlag av beregningene, står derfor helt og holdent for instituttets regning. Som i alle utvalgsundersøkelser er resultatene belagt med usikkerhet. Usikkerheten er størst for veg- og flytrafikken, minst for fergetrafikken (kapittel 5.2.2).

Vennligst oppgi fullstendig kilde ved bruk og/eller offentliggjøring av resultater fra Gjesteundersøkelsen.

2 Metode og gjennomføring

2.1 Noen definisjoner

Utlending – person som er registrert bosatt i land utenfor Norge

Vintersesongen – perioden fra januar måned til og med april måned

Sommersesongen – perioden fra og med mai måned til og med september måned

Feriereise – reise der hovedformålet oppgis å være:

- besøk hos slekt og venner
- ferie/fritidsreise, inkludert skiferie

Forretningsreise – reise som ikke er en feriereise og heller ikke en reise til/fra arbeidsstedet

Feriegjest – person som er på feriereise

Forretningsreisende – person som er på forretningsreise

Dagsreise – feriereise eller forretningsreise i Norge uten overnatting

Dagsreisende – feriegjest eller forretningsreisende som reiser inn og ut av Norge på samme dag (uten overnatting)

Overnattingsgjest – person som overnatter en eller flere netter i Norge på reisen

Ankomst – en ferie- eller forretningsreise i Norge med eller uten overnatting

Gjestedøgn – en persons overnatting på reise i Norge

Bilturist – utenlandsk feriegjest som har reist ut av Norge i en personbil, bobil eller bil med campingvogn

Flyturist – utenlandsk feriegjest som har reist ut av Norge med fly

2.2 Populasjonen

En populasjon er i samfunnsvitenskapelig språkbruk betegnelsen på de personene/enhetene som en undersøkelse tar sikte på å beskrive. Utvalget av respondenter i en undersøkelse trekkes fra populasjonen. Utgangspunktet for bestemmelse av populasjonen i TØIs Gjesteundersøkelse er en klassifisering av internasjonale reisende som er utarbeidet av UNWTO – United Nations World Tourism Organization (United Nations, 1994). Reiselivet (*tourism*) omfatter etter denne definisjonen ”aktiviteter til personer som reiser og oppholder seg på steder som ligger utenfor vedkommendes ordinære oppholdsområde, uavhengig av reisens formål”. Oppholdet utenfor det ordinære oppholdsområdet må ikke ha lengre varighet enn 12 måneder for å omfattes av reiselivsdefinisjonen. Med

utgangspunkt i denne definisjonen vil en del personer som krysser landegrenser ikke betraktes som turister. For Gjesteundersøkelsen har en definert en populasjon som omfatter alle utreiser fra Norge, med følgende *unntak* for reiser som foretas av:

- a) personer som flytter (emigrerer) fra Norge.
- b) personer som bor i utlandet, men arbeider i Norge og som er på reise til eller fra arbeidsstedet.
- c) diplomater, ambassade- og konsulatpersonale og militært personell (inklusive eventuelle ledsagere), på reise til eller fra det landet der de tjenestegjør.
- d) nomader på vandring og personer som reiser som flyktninger.
- e) personer som bare reiser i transitt og som formelt ikke har oppholdt seg på norsk område, for eksempel flyreisende som går over fra ett fly til et annet i en norsk lufthavn.
- f) personer som direkte utøver sitt yrke i transportnæringen, for eksempel reiser i forbindelse med godstransport til sjøs eller på land, og alle yrkesreiser i forbindelse med persontransport (personale om bord på tog, buss eller ferge, flybesetninger og liknende).

Populasjonen for denne undersøkelsen blir etter en slik definisjon et antall *reiser* eller *ankomster* (se kapittel 2.1), ikke et antall *reisende*. Siden hver reise nødvendigvis foretas av en person, kan man også tale om en populasjon av *personer*, og i en del tilfeller også en populasjon av reisefølger, knyttet til dem som reiser sammen i ett kjøretøy eller som et reisefølge på fly, tog eller buss. Definisjonen inneholder ingen aldersbegrensninger, både barn og voksne regnes med. *Norge* defineres her som "Fastlands-Norge", men inkludert de norske bosettingene på Svalbard. Reiser mellom utlandet og oljeinstallasjonene på den norske kontinentalsokkelen er ikke inkludert i populasjonen. Populasjonen omfatter både ferie- og fritidsreiser og reiser med andre formål, for eksempel forretningsreiser. Dette er i samsvar med UNWTO's definisjon.

Populasjonen omfatter i utgangspunktet alle utreiser fra Norge, ikke bare utlendingenes utreiser. Det er enklere å måle det totale volumet av utreiser og deretter fordele de reisende på bostedsland. I dette prosjektet er det likevel utlendingenes reisevaner som står i fokus. En har også valgt å la populasjonen omfatte alle *utreiser* fra Norge, ikke *innreisene*. De aller fleste besøk av utlendinger i Norge innebærer både en innreise og en utreise. Det er derfor tilstrekkelig å registrere trafikken enten ved innreise eller ved utreise. Det er to gode grunner til å velge det sistnevnte alternativet: Hovedsakelig er det enklere rent praktisk å organisere registreringer og/eller intervjuer ved utreise, da arbeidet kan foregå ved norske vegger, i norske havner, i norske lufthavner og så videre, i mange tilfeller mens de reisende venter på transportmidlets avgang. Dessuten er det enklere og ofte mer relevant å formulere og besvare spørreskjemaer ved utreise enn ved innreise. For eksempel kan man da spørre om faktisk reisevirksomhet og hendelser under reisen (oppholdets varighet, reiserute i Norge, forbruk, attraksjonsbesøk og så videre).

Definisjonen av populasjonen innebærer at en del reiser ikke blir registrert. Omfanget av disse unntakene, punktene a til f ovenfor, varierer. Men stort sett dreier det seg om relativt få reiser sett i forhold til det totale antallet som passerer grensen. Populasjonen, slik den er definert, er tilpasset de totaltellingene som allerede finnes for de enkelte transportmidlene. Man har altså en populasjon som er håndterbar. Av praktiske grunner har det vært nødvendig med ytterligere en begrensning av populasjonen: *Kun reiser der selve grensepasseringen foretas med motoriserte kjøretøyer/transportmidler er inkludert.* Det er grunn til å anta at det er få andre grensepasseringer, og ofte er dette dagsturer.

Gjesteundersøkelsen 2007 omfatter personer som reiste ut av landet i et kjøretøy (personbil, bobil, bil med campingvogn, MC, turbuss), enten de reiste med en av utenlandsfergene eller på en av vegovergangene. Dessuten omfatter den personer som reiste ut av Norge med fly, tog eller rutebuss. Statistikken inkluderer ikke personer som har besøkt Norge i egen lystbåt. Det er grunn til å tro at tallet på utenlandske besøkende som unndrar seg registrering på denne måten er relativt beskjedent i forhold til det totale omfanget av tilreisende. Slike *dekningsfeil* (Salant og Dillman, 1994) omtales nærmere i kapittel 2.5.2.

2.3 Stratifisering av populasjonen

Undersøkelser som foretas direkte blant informantene på flyplasser, ved fergehavner, grenseoverganger og så videre, slik som i dette prosjektet, omtales ofte som *undervegsundersøkelser*. Populasjonen i denne undersøkelsen, slik den er definert i kapittel 2.2, består av en konkret, endelig mengde elementer (reiser), men antallet er ukjent og det finnes ikke noen oversikt over elementene. Å trekke et representativt utvalg fra en slik populasjon er derfor mer komplisert enn ved undersøkelser der man har full oversikt over populasjonen. På den annen side oppnås gjerne høy svarprosent ved undervegsundersøkelsene, slik at problemet med selektive utvalg som oftest blir mindre her enn ved de tradisjonelle undersøkelsene som foretas via post eller telefon.

Hovedpoenget med en utvalgsplan i denne typen undersøkelser er at den skal ta hensyn til at det kan være systematiske forskjeller mellom utlendinger som reiser ut av landet med ulike transportmidler, på ulike steder og til ulike tider. Best mulig representativitet oppnås derfor ved å velge tider og steder for intervjuing tilfeldig, på en slik måte at alle tidspunkter og steder har en mulighet for å bli valgt. Når tidspunkter og steder for intervjuer velges tilfeldig vil resultatene avhenge av det faktiske valget. Andre steder og tider ville gitt et annet resultat. Denne usikkerheten i resultatet kalles *utvalgsfeil*. En god utvalgsplan minimerer utvalgsfeilene ved å ta hensyn til variasjonen mellom steder og tider. Dessuten vil utvalgsfeilene avhenge av størrelsen på utvalget, jo større utvalg desto mindre variasjonsbredde for estimatene.

Ved undervegsundersøkelser er det av praktiske og økonomiske grunner så godt som umulig å bruke et såkalt enkelt tilfeldig utvalg, det vil si å trekke enhetene direkte fra populasjonen. Derimot er stratifisering av populasjonen en godt egnet metode ved denne type undersøkelser. Å stratifisere vil si å dele inn populasjonen i flere deler (strata), for så å trekke utvalgene separat for hvert stratum. På denne

måten oppnås mindre stokastisk usikkerhet med samme antall observasjoner enn om man trekker direkte i hele materialet. Forutsetningen er at enhetene innenfor hvert stratum har mindre variasjoner enn variasjonene i hele materialet under ett.

Et viktig mål i Gjesteundersøkelsen er å få en løpende oversikt over omfanget av utlendingenes reiser i Norge fordelt på en del sentrale variable. Undersøkelsen konsentrerer seg om følgende seks variabler:

- Transportmiddel brukt ved grensepassering ut av landet
- Bostedsland (uavhengig av statsborgerskap)
- Hovedformål med reisen
- Norgesoppholdets varighet
- Overnattingsmåte under oppholdet
- Forbruk under reisen, inkludert forhåndsbetalte utgifter

Transportmiddel brukt ved utreise fra Norge er første trinn i stratifiseringen av materialet. Deretter stratifiseres det på *transportmåte ved utreise, og for hver transportmåte stratifiseres det på de enkelte utreisesteder og ruter/linjer*. Når det gjelder overgangene på veg, er det i praksis svært ressurskrevende å dekke alle grenseovergangene. Dette fordi det ville kreve et meget stort mannskap, og mange av disse overgangene har dessuten liten trafikk.

En har derfor valgt å dele inn grenseovergangene på veg i ni strata, der enhetene i hvert stratum kan tolkes som en klynge. Stratifiseringen foretas slik at elementene i hvert stratum (klynge) blir mest mulig innbyrdes like med hensyn på trafikkstruktur. Dermed kan en trekke ut ett (eller flere) elementer fra hvert stratum, som da vil representere elementene (overgangene) i dette stratum. Ved trekkingen er klyngene vektet etter størrelse, slik at sannsynligheten for å bli trukket ut er proporsjonal med trafikken på hver enkelt overgang.

Tabell 2.1 viser hvordan materialet ble stratifisert sommeren 2007. Stratum 1-10 gjelder vegovergangene mot Sverige, Finland og Russland. Stratum 11-25 omfatter fergerutene mellom Norge og utlandet. Stratum 26-29 dekker de fire jernbaneovergangene mot Sverige, og stratum 30-31 dekker busstrafikken mellom Norge og utlandet. Endelig omfatter stratum 32-33 trafikken over lufthavnene.

Når det gjelder totaltrafikken for hvert stratum, mottas trafikk tall for fergene fra transportselskapene. Når det gjelder jernbaneovergangene, får vi tall fra NSB og SJ. Trafikken med bussene estimeres ut fra tall fra selskapene og intervjuer ved Oslo bussterminal. For overgangene på veg bygger Gjesteundersøkelsen på oppgaver over totaltrafikken fra Statens vegvesen, Vägverket i Sverige og det finsk-norske tollvesen. Oppgaver over totaltrafikken på lufthavnene er mottatt fra Avinor og Sandefjord lufthavn Torp.

Tabell 2.1: Stratifisering av populasjonen sommeren 2007

Table 2.1: Stratification of the population summer season 2007

Stratum nr.	Transportmiddel	Utreisested
1	Veg	Svinesund, E6
2	Veg	Ørje, E18
3	Veg	Magnor, Rv 2
4	Veg	Lutnes, Rv 26
5	Veg	Teveldal, E14
6	Veg	Umbukta, E12
7	Veg	Bjørnfjell, E10
8	Veg	Kilpisjärvi (Helligskogen), E8
9	Veg	Karigasniemi, Rv 92, Kivilompolo, Rv 93, Neiden
10	Veg	Storskog
11	Ferge	Oslo–Fredrikshavn, Stena Line
12	Ferge	Oslo–Kiel, Color Line
13	Ferge	Oslo–Frederikshavn, Color Line
14	Ferge	Oslo–København, DFDS
15	Ferge	Sandefjord–Strømstad, Color Line
16	Ferge	Larvik–Hirtshals, Color Line
17	Ferge	Langesund–Hirtshals, Kystlink
18	Ferge	Kristiansand–Hirtshals, Color Line
19	Ferge	Kristiansand–Gøteborg, DFDS
20	Ferge	Kristiansand–Newcastle, DFDS
21	Ferge	Kristiansand–Hanstholm, Master Ferries
22	Ferge	Bergen–Egersund–Hanstholm, Fjord line
23	Ferge	Bergen–Stavanger–Hirtshals, Color Line
24	Ferge	Bergen–Stavanger–Newcastle, DFDS
25	Ferge	Bergen–Hanstholm/Tórshavn/Scrabster, Smyril Line
26	Tog	Oslo–Göteborg, NSB
27	Tog	Oslo–Karlstad–Stockholm, SJ
28	Tog	Trondheim–Storlien, NSB
29	Tog	Narvik–Kiruna, Ofotbanen
30	Buss	Oslo–Karlstad–Stockholm, Säftebussen, Swebus ekspress
31	Buss	Oslo–Göteborg–Malmø–København, Säftebussen, Swebus ekspress, Lavprisekspressen
32	Fly	Oslo lufthavn Gardermoen
33	Fly	Bergen lufthavn, Flesland og øvrige lufthavner

TØI rapport 928/2007

2.4 Praktisk gjennomføring

2.4.1 Spørreskjema

Tidligere er det blitt benyttet tre ulike spørreskjemaer, et for hver sesong (vinter, sommer, høst). En har fra og med 2007 gått over til å bruke to skjemaer: Ett for vintersesongen og ett for resten av året.

Vinterskjemaet brukes i perioden fra desember til april. Det består av fire A5-sider. På første side finnes en del basisspørsmål som omhandler bostedsland, reiseformål, varighet og overnattingsmåter. De andre sidene inneholder spørsmål som varierer fra år til år, for eksempel hovedreisemål, spørsmål omkring bestilling av reisen, forbruk før og under reisen, aktiviteter, hvor fornøyd man er med reisen, bakgrunnsspørsmål etc. Utfyllingstiden for dette ”vinterskjemaet” er i gjennomsnitt fem til åtte minutter. Vinterskjemaet fantes i 2007 på ni ulike språk, svensk, dansk, tysk, engelsk, fransk, nederlandsk, spansk, polsk og russisk.

Sommerskjemaet er av samme omfang som vinterskjemaet og første side er den samme som første side i vinterskjemaet. På de neste tre sidene varierer innholdet fra år til år og omhandler temaer som reiseruter, forbruk og forbruksmønster, aktiviteter, holdninger og interesser. Dessuten inkluderer spørreskjemaet også de vanlige bakgrunnsspørsmålene, alder, kjønn utdanning etc. Utfyllingstiden for sommerskjemaet 2007 var i gjennomsnitt åtte til 10 minutter. Sommerskjemaet var i 2007 tilgjengelig i 12 språkvarianter; svensk, dansk, finsk, tysk, engelsk, fransk, nederlandsk, italiensk, polsk, spansk, russisk og japansk.

2.4.2 Oversikt over antall respondenter

Tabell 2.2 og 2.3 inneholder antall respondenter (n) fordelt på bostedsland og transportmåte for henholdsvis vinter- og sommersesongen.

Tabell 2.2: Antall respondenter (n) som har overnattet i Norge etter bostedsland og transportmiddel ved utreise. Vintersesongen 2007.

Table 2.2: Number of respondents (n) with overnight stays in Norway by country of residence and transport mode upon departure. Winter season 2007.

Bostedsland	I alt	På veg	På ferge	På fly	På tog/buss
I alt	3 099	550	1 340	745	464
Sverige	842	369	3	87	383
Danmark	1 256	160	994	70	32
Finland	9	6		2	1
Storbritannia	140	2	15	117	6
Nederland	95		40	53	2
Belgia	21			21	
Frankrike	55			51	4
Tyskland	366	8	272	78	8
Italia	10			10	
Sveits	16			16	
Østerrike	18		1	15	2
Spania	13			11	2
Polen	51	3	12	34	2
Russland	5			3	2
Europa ellers	104	2	3	95	4
USA	33			29	4
Japan	5			3	2
Øvrige land	53			43	10
Bostedsland uoppgitt	7			7	

TØI rapport 928/2007

Tabell 2.3: Antall respondenter (n) som har overnattet i Norge etter bostedsland og transportmiddel ved utreise. Sommersesongen 2007.

Table 2.3: Number of respondents (n) with overnight stays in Norway by country of residence and transport mode upon departure. Summer season 2007.

Bostedsland	I alt	På veg	På ferge	På fly	På tog/buss
I alt	8 816	996	2 920	3 802	1 098
Sverige	1 335	456	49	223	607
Danmark	679	56	408	168	47
Finland	212	120	7	74	11
Storbritannia	592	6	250	303	33
Nederland	761	85	535	122	19
Belgia	143	8	43	88	4
Frankrike	474	22	42	391	19
Tyskland	1 754	124	1 281	282	67
Italia	253	24	44	159	26
Sveits	200	16	34	119	31
Østerrike	87	4	28	47	8
Spania	225	3	13	198	11
Polen	154	21	28	100	5
Russland	150	11	4	129	6
Europa ellers	340	20	55	236	29
USA	677	2	8	604	63
Japan	135	0	0	126	9
Øvrige land	645	18	91	433	103

TØI rapport 928/2007

2.4.3 Fergetrafikken

For året 2007 har TØI mottatt detaljert fergestatistikk fra fem av de sju fergeselskapene som trafikkerer ruter mellom Norge og utlandet. For de to øvrige selskapene er det brukt estimerte tall ut fra årsrapporter og andre kilder. Fergestatistikken gir opplysninger om antall passasjerer fordelt på bostedsland, type kjøretøy (eventuelt uten kjøretøy), antall svippturpassasjerer som reiser fram og tilbake med samme båt og (for noen ruter) oppholdets varighet. Det er i tillegg foretatt intervjuer med passasjerene ved utvalgte fergeavganger. Til sammen resulterte dette i 4 932 utfylte skjemaer for hele året 2007. Av disse ble 3 069 intervjuer foretatt i sommersesongen. Alle intervjupersonene hadde bil eller motorsykkel med på ferden, og det ble fylt ut ett skjema for hvert kjøretøy.

2.4.4 Trafikken på veg

På veg er nødvendige data hentet inn dels ved hjelp av Statens vegvesens automatiske kjøretøytellinger, dels ved nummerskiltregistreringer og intervjuer med et utvalg av de utenlandske vegfarende ved utreise fra Norge. Både registreringene og intervjuene er foretatt av Statens vegvesen, med unntak av Østfold fylke, der medarbeidere fra Transportøkonomisk institutt har gjennomført både intervjuer og tellinger. Ved overgangene Svinesund, Ørje, Magnor og Teveldal har Statens vegvesen kontinuerlige tellinger hele døgnet og hele året (tellepunkter på nivå 1). Ved Lutnes ble det plassert ut mobile telleapparater i deler av året. For de fire grenseovergangene i Nordland har TØI tidligere fått data fra Vägverket i Sverige, som hadde kontinuerlige tellinger (nivå 1) ved alle disse

grenseovergangene til og med året 1999. Dessuten ble det også i Nordland plassert ut mobile telleapparater i sommersesongen. For alle grenseoverganger i Troms og Finnmark har det finske og norske tollvesenet gitt oppgaver over antall utpasserte kjøretøyer etter registreringsland.

Ved nummerskilttellingene registrerte man alle «lette biler» (kjøretøyer med lengde inntil 5,5 meter) som kjørte ut av Norge. For hele året 2007 ble det registrert i alt 100 599 kjøretøyer på de sju overgangene (Svinesund, Ørje, Magnor, Lutnes, Teveldal, Umbukta og Bjørnfjell). Av disse ble 38 780 kjøretøyer registrert i vintersesongen, 39 958 i sommersesongen og 21 861 om høsten. Nasjonalitet og kjøretøytype (personbil, personbil med campingvogn, bobil, buss) ble anmerket for de utenlandske bilene. Tellingene foregikk i tidsrommet fra kl. 1000 til kl. 1700 på ulike ukedager.

Når det gjelder vegovergangene i Troms og Finnmark, har vi fått oppgaver over totaltrafikken fra tollvesenet i Finland og Norge.

På alle grenseovergangene, bortsett fra ved Umbukta, ble det foretatt intervjuer av utenlandske bilister. Til sammen ble det i 2007 foretatt 2 243 intervjuer. Av disse ble 1 404 gjort i sommersesongen. Intervjuene har gått greit på vegovergangene i 2007, men på Svinesund var vi tvunget til å prøve ut en ny metode. Vi delte her ut spørreskjemaet (sammen med en internasjonal svarkupong) ved bomstasjonen til passasjerene som brukte de manuelle filene. Vi får her en langt lavere svarprosent enn med den gamle metoden, men til gjengjeld rekker vi å dele ut til flere bilister. Vi mottok i alt 756 spørreskjema fra dem som reiste ut over Svinesund, noe som betyr en svarprosent på 33.

2.4.5 Trafikken med tog, buss og fly

Fra NSB, SJ og Ofotbanen er det mottatt statistikk over totaltrafikken på de fire grenseovergangene ved Kornsjø, Charlottenberg, Storlien og Vassijaure fordelt på måned. Det ble gjennomført intervjuer på alle fire grenseovergangene gjennom hele året, noe som resulterte i 1 124 spørreskjema fra togpassasjerer. Ved Oslo bussterminal ble det i 2007 foretatt 846 intervjuer på rutebussene til Sverige og Danmark. Intervjuene på tog og buss har gitt grunnlag for fordeling av passasjerene på blant annet bostedsland, reiseformål og overnattingsmåte.

Avinor har bidratt med statistikk over tallet på utreiste passasjerer fra Norge til utlandet og antall utenlandske charterpassasjerer til Norge. Dessuten gjennomførte Avinor i samarbeid med TØI en større reisevaneundersøkelse på alle landets lufthavner gjennom hele året 2007. Når det gjelder vintersesongen 2007, har vi kunnet bygge på denne undersøkelsen. For resten av året 2007 har TØI gjennomført egne undersøkelser på Oslo lufthavn og Bergen lufthavn. Det ble her samlet inn 5 484 spørreskjema på fly i 2007, derav 4 056 i sommersesongen.

2.4.6 Andre transportmidler

Oslo Havnevesen og Bergen Havnevesen har gitt oppgaver over cruisetrafikken i de to byene. Dette gir grunnlag for å estimere omfanget av den utenlandske cruisetrafikken i Norge (tabell 3.18). Cruisepassasjerene overnatter om bord i

skipene, og regnes derfor ikke med blant overnattingsgjestene i Norge, men skilles ut som egen kategori.

Personer som har besøkt Norge i egen lystbåt eller privat fly omfattes ikke av Gjesteundersøkelsen. Det samme gjelder personer som sykler eller går til fots, bruker snøscooter eller går på ski over grensen. For alle disse kategoriene er det mangelen på adekvate registreringsmidler som er problemet. Det antas likevel at tallet på utenlandske gjester som unndrar seg registrering på denne måten, er beskjedent i forhold til det totale omfanget av besøkende.

2.5 Vekting og usikkerhet

2.5.1 Vekting

Den statistikken TØI får fra fergeselskapene, de automatiske kjøretøytellingene og de manuelle registreringene på veg gir grunnlaget for å produsere oversiktsstatistikken, det vil si oversikter over antall reisende på alle overganger fordelt på bostedsland. Resultatene fra denne brukes så for å *vek*te resultatene fra intervjuene, slik at man kan beregne reiseformål, reisens varighet, overnattingsmåter og øvrige resultater fra spørreskjemaene. Vektingen foregår separat for hver av de tre sesongene og for hver transportform (veg, ferge, tog, rutebuss og fly). Dessuten blir det vektet separat for Sør-Norge og Nord-Norge på veg, for Østlandet og Vestlandet på ferge, for hver grenseovergang på tog, for hvert selskap på buss og for Gardermoen lufthavn spesielt for fly. Endelig blir det laget separate vektingsfaktorer for noen viktige bostedsland, eventuelt grupper av bostedsland og i enkelte tilfeller også kjøretøytype (personbil, bobil, bil med campingvogn).

2.5.2 Om usikkerheten i resultatene

Dersom man på forhånd, før stratifiseringen, av ulike grunner bestemmer seg for å utelukke deler av populasjonen, betegnes dette i litteraturen som *dekningsfeil* (Salant og Dillman, 1994). I denne undersøkelsen er det noen få feilkilder av denne typen, blant annet som en konsekvens av begrensende ressurser. Det gjelder personer som besøker Norge med lystbåt, tråsykkel eller til fots, da slike besøk ikke registreres. Det er grunn til å tro at dekningsfeilene i denne undersøkelsen er beskjedne og at de ligger godt innenfor øvrige usikkerhetsmarginer.

Ved automatiske og manuelle registreringer kan det oppstå mange typer *målefeil*. Dette kan skyldes tekniske problemer som for eksempel feil med apparatur, eller det kan skyldes dårlige værforhold, uleselige kjennemerker på biler og en rekke andre forhold. Det kan også skyldes menneskelig svikt av ulike slag. I denne undersøkelsen er det lagt stor vekt på å unngå at slike feil skal få betydning for resultatene.

Når det gjelder intervjuundersøkelsene spesielt, oppstår målefeilene stort sett ved at respondentene gir unøyaktige og/eller upresise svar. For å minimalisere denne feilkilden, tilstrebes en intervjusituasjon der intervjuet skjer i rolige former og uten tidspress og at skjemaets omfang er tilpasset den tiden respondenten har til

rådighet. Intervjuer av bilister i fergehavnen mens de venter på å kjøre om bord, er eksempel på en god intervjusituasjon. Spørreskjemaene er utformet med tanke på klare og entydige spørsmål og er basert på mange års erfaringer. Intervjukorpset består av dyktige, erfarne og språkmektige medarbeidere.

Lav svarprosent er ikke egentlig et problem i seg selv, men bare hvis dette resulterer i skjevheter i utvalget. Feil kan oppstå både ved at spørreskjemaet ikke besvares og ved at skjemaet besvares mangelfullt. Ved grenseundersøkelser på veg der respondentene vinkes inn til intervju, er svarprosenten meget høy, vanligvis omkring 90–95 prosent. Ved undersøkelser i fergehavnene ble det registrert en svarprosent i 2007 på 84. Svarprosentene for rutebusser og for tog ligger på et noe lavere nivå. Gjennomsnittlig svarprosent i lufthavnene var 83.

Omfanget av og fordelingen på bostedsland for fergepassasjerene bygger på data fra fergeselskapene. Disse regnes generelt for å være av god kvalitet. En ulempe er det at vi ikke får gode omfangstall fra de landene som har få turister med ferge til Norge, fordi disse ofte inkluderes i restkategorien «andre land». Som tidligere nevnt er svarprosenten høy. Generelt regnes derfor kvaliteten på fergestatistikken som god, men det tas likevel forbehold for de landene der det er få reisende til Norge.

For trafikken på veg er kvaliteten på totalstatistikken god, men utvalgsteknikken vil alltid føre med seg usikkerhet i anslagene. Størst absolutt usikkerhet er knyttet til tallene for Sverige og Finland, der relativt små feilanslag i estimatene for reiseformål og reises varighet kan gi betydelige absolutte feilanslag på anslått reiseomfang. For vegtrafikken fra disse landene antas at det er en usikkerhet på +/- 6 – 10 prosent. Minst usikkerhet er det i beregningene for land som sender mange turister til Norge, men som Norge likevel ikke har felles grense med, som for eksempel Danmark, Tyskland og Nederland.

Grunnlaget for undersøkelsen på jernbane og rutebuss er godt, særlig fordi antall passasjerer over grensen registreres for både tog og rutebuss. Men det ligger alltid en usikkerhet i det faktum at antallet tog og busser som det intervjues på, er begrenset.

Fordelingen på bostedsland, reiseformål og estimatene for oppholdets varighet for flypassasjerene hentes dels fra Avinors reisevaneundersøkelser, dels fra våre egne undersøkelser på Oslo lufthavn Gardermoen og Bergen lufthavn Flesland. Avinors undersøkelser er svært omfattende og gir et godt grunnlag for blant annet nasjonsfordeling. Disse suppleres med våre egne undersøkelser, der vi bruker det samme skjema som vi bruker for gjestene som kommer med andre transportmidler. En må likevel huske at reisevaneundersøkelsene på fly er utvalgsundersøkelser og derfor belagt med usikkerhet. På grunn av at ankomster med fly har et stort omfang, kan selv små relative feilanslag utgjøre betydelige absolutte feil.

I tabellene i denne rapporten er tallene avrundet til tusen enheter, i noen tabeller er enheten hundre. *Tallet 0 brukes når antallet er mindre enn 500 respektive 50.* Såpass spesifiserte oppgaver kan imidlertid gi inntrykk av en nøyaktighet som ikke er reell. *Når tallene refereres, bør man derfor avrunde dem ytterligere.*

2.5.3 Endringer av beregninger for tidligere år

Resultatene av beregningene for det siste året er i prinsippet å betrakte som foreløpige og kan endres dersom nye data gir grunnlag for det. Endringene kan i enkelte år være betydelige. For eksempel er det endelige antall overnattingsgjester for 2006 beregnet til 4 290 000, mens det foreløpige tallet presentert i årsrapporten for 2006 (Rideng og Haukeland, 2007) var 3 945 000, altså en forskjell på 345 000 eller ni prosent. Denne gangen var det særlig stor forskjell mellom de foreløpige tallene og de endelige når det gjaldt antall gjester som kom med ferje og fly. Fergetallene for 2006 måtte revideres fordi vi fikk nye opplysninger om passasjertallene for to nye fergeruter. Når det gjaldt flypassasjerene, skyldes avviket i stor grad beregninger som bygget på Avinors reisevanundersøkelser på fly i 2005 og 2007.

3 Hovedresultater for hele året 2007

I dette kapitlet gis en samlet oversikt over den utenlandske forretnings- og ferietrafikken til Norge for hele året 2007. Oversikten gis i form av tabeller.

Tallene for sommersesongen er i prinsippet foreløpige. For å få resultater for hele året så raskt som mulig, har en estimert tall for høstsesongen (oktober-desember). Disse estimatene bygger på fjorårets oppgaver, samt på den statistikk og de trafikk tall vi hadde innhentet da beregningene ble utført. Tallene for fjoråret er endelige, i denne rapporten gjelder det tallene for 2006. De tallene som er endret i forhold til det som ble presentert i årsrapporten for 2006, er satt i kursiv.

3.1 Totaloversikt for utenlandske besøk og gjestedøgn

Nesten 4,3 millioner overnattingsgjester og 1,25 millioner dagsreiser til Norge i 2007. I tillegg har 332 000 cruisepassasjerer besøkt en eller flere norske havner i 2007

Tabell 3.1: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert utreise fra Norge i 2007. Enhet = 1000.

Table 3.1: Foreign business and holiday travel in Norway 2007 (in thousands). Border registration upon departure from Norway. Refer to Table A in the report Summary for row category translation.

	I alt	Veg	Ferge	Cruise	Fly	Tog/Rutebuss
Ankomster i alt	5 891	2 416	1 009	332	2 028	106
- På dagsreise	1 269	923	201		136	9
- Cruisepassasjerer*	332			332		
- Overnattingsgjester	4 290	1 493	808		1 892	97
-- på tjenestereise	1 029	169	83		757	20
-- på feriereise	3 260	1 324	725		1 135	79
Gjestedøgn i alt	29 058	7 782	7 356		13 369	551
- Gjestedøgn på tjenestereise	4 806	701	609		3 370	126
- Gjestedøgn på feriereise	24 252	7 081	6 747		9 999	425
Motorkjøretøyer i alt	1 151	943	207			
- Personbiler	1 066	872	193			
- Bobiler	51	44	6			
- Biler m/camp.vogn	21	18	3			
- Busser	13	9	4			

TØI rapport 928/2007

*Merk at tall for cruisepassasjerer gjelder utenlandske passasjerer som har hatt et eller flere besøk i norske havner. I rapporten for 2006 derimot, var det vist tall for antall dagsbesøk i havnene

Tabell 3.2: Utenlandske overnattingsgjester i Norge 2002-2007 etter transportmiddel ved utreise. Enhet = 1000.

Table 3.2: Foreign overnight stays in Norway, 2002-2007, by transport mode upon departure (in thousands).

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i % 2006-2007
I alt	3 111	3 269	3 628	3 824	4 070	4 290	5
Veg	1 327	1 322	1 398	1 447	1 474	1 493	1
Ferge	690	698	694	709	750	808	8
Fly	1 011	1 170	1 414	1 588	1 756	1 892	8
Tog og rutebuss	83	80	123	80	91	97	7

TØI rapport 928/2007

Tallet på overnattingsgjester til Norge økte med fem prosent i 2007. Antall gjestedøgn økte med sju prosent samme år

Tabell 3.3: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert utreise fra Norge 2003-2007. Enhet = 1000.

Table 3.3: Foreign business and holiday travel in Norway, 2003-2007 (in thousands). Border registration when departing Norway. Refer to Table A in the report Summary for row category translation.

	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i % 2006-2007
Ankomster i alt	4 687	5 130	5 418	5 738	5 891	3
- På dagsreise	1 163	1 200	1 270	1 298	1 269	-2
- Cruisepassasjerer*	255	302	324	355	332	-6
- Overnattingsgjester	3 269	3 628	3 824	4 070	4 290	5
-- på tjenestereise	749	848	911	970	1 029	6
-- på feriereise	2 520	2 780	2 913	3 101	3 260	5
Gjestedøgn i alt	22 185	24 906	25 781	27 215	29 058	7
- Gjestedøgn på tjenestereise	3 182	3 906	4 020	4 458	4 806	8
- Gjestedøgn på feriereise	19 003	21 000	21 761	22 757	24 252	7
Motorkjøretøyer i alt	1 042	1 037	1 071	1 088	1 151	6
- Personbiler	966	950	986	1 013	1 066	5
- Bobiler	40	45	48	41	51	24
- Biler m/camp.vogn	24	29	23	20	21	9
- Antall busser	12	13	14	14	13	-9

TØI rapport 928/2007

*Antall cruisepassasjerer i perioden 2003-2006 omfatter alle som har besøkt Oslo havn og/eller Bergen havn. For 2007 omfatter antall cruisepassasjerer alle som har besøkt en eller flere norske havner

Sterkest relativ vekst i antall ankomster i 2007 fra Nederland, Spania, Østerrike, Polen og Russland

Tabell 3.4: Utenlandske overnattingsgjester i Norge etter bostedsland 2004–2007 og etter transportmiddel ved utreise for året 2007. Enhet = 1000.

Table 3.4: Foreign overnight stays in Norway 2004–2007 and by country of residence and transport mode upon departure (2007) (in thousands).

	2004	2005	2006	2007				
				I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/rutebuss
I alt	3 628	3 824	4 070	4 290	1 493	808	1 892	97
Sverige	916	955	1 027	1 044	725	35	222	61
Danmark	590	569	555	554	123	260	164	7
Finland	214	264	243	254	207	0	44	3
Storbritannia	295	318	373	380	7	25	346	2
Nederland	142	170	172	198	61	55	81	1
Belgia	38	41	42	42	7	3	31	0
Frankrike	111	114	119	132	19	3	109	1
Tyskland	586	607	626	647	149	289	205	4
Italia	68	62	63	70	12	2	55	1
Sveits	39	46	45	50	9	2	37	1
Østerrike	27	25	21	27	12	1	14	0
Spania	59	57	65	82	12	0	69	1
Polen*			90	128	79	7	42	1
Russland	28	31	41	50	27	0	22	0
Europa ellers	192	249	216	202	44	48	111	3
USA	176	146	163	170	0	3	162	4
Japan	35	41	37	34	0	0	33	1
Øvrige land	112	129	172	226	0	75	145	6

TØI rapport 928/2007

*Polen er regnet med under "Europa ellers" i 2004 og 2005

29 millioner utenlandske gjestedøgn i 2007, 13 millioner er generert av gjester som bruker fly på reisen

Tabell 3.5: Utenlandske gjestedøgn i Norge og gjennomsnittlig antall gjestedøgn per reisende etter bostedsland 2004–2007 og etter transportmiddel ved utreise 2007. Enhet for gjestedøgn = 1000.

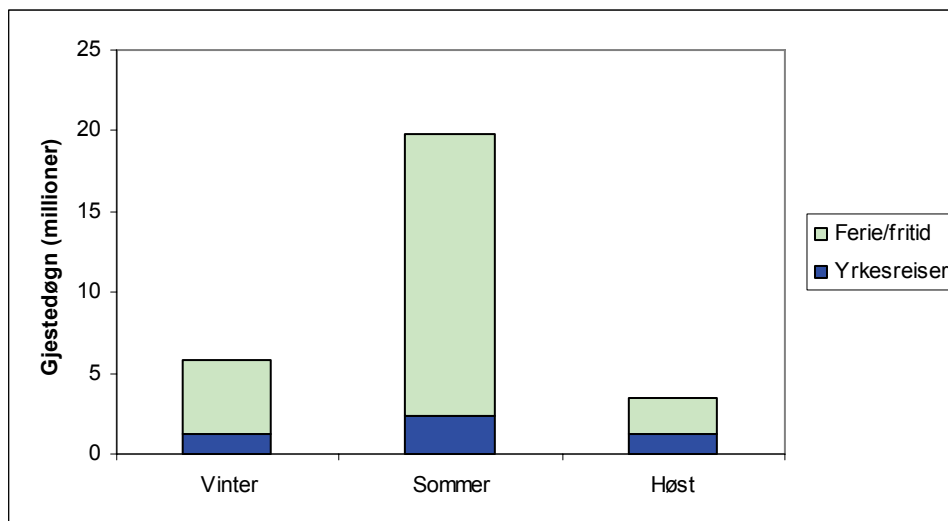
Table 3.5: Foreign guest nights in Norway, and average number of guest nights per traveller by country of residence 2004–2007, and by mode of transport upon departure 2007 (in thousands).

	2007				2007				
	2004	2005	2006	Gj. ant. døgn	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss	
I alt	24 906	25 781	27 215	29 058	6,8	7 782	7 356	13 369	551
Sverige	3 566	3 597	3 881	3 983	3,8	2 674	173	814	322
Danmark	3 691	3 510	3 264	3 264	5,9	819	1 664	736	45
Finland	793	936	823	913	3,6	686	1	211	15
Storbritannia	1 851	2 035	2 370	2 310	6,1	57	269	1 971	13
Nederland	1 334	1 539	1 604	1 778	9,0	528	693	550	7
Belgia	244	281	291	326	7,8	58	42	225	1
Frankrike	915	849	1 005	1 056	8,0	163	30	857	6
Tyskland	5 906	5 806	5 859	6 028	9,3	1 396	3 171	1 437	24
Italia	597	497	484	533	7,6	119	18	388	8
Sveits	359	381	341	383	7,7	78	24	272	9
Østerrike	251	182	152	196	7,3	93	11	90	2
Spania	599	579	602	711	8,7	59	7	642	3
Polen*			920	1 250	9,8	644	71	532	3
Russland	196	259	319	438	8,8	111	0	324	3
Europa ellers	1 563	2 273	1 772	1 866	9,2	295	448	1 102	21
USA	1 722	1 397	1 683	1 717	10,1	0	23	1 666	28
Japan	167	160	166	150	4,4	0	0	146	4
Øvrige land	1 152	1 499	1 679	2 156	9,6	2	711	1 406	37

TØI rapport 928/2007

*Polen er regnet med under "Europa ellers" i 2004 og 2005

Forretningstrafikken er relativt jevnt fordelt over året, mens 72 prosent av feriegjestedøgnene er knyttet til sommersesongen (mai–september)

TØI rapport 928/2007

Figur 3.1: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge 2007 etter sesong. Millioner gjestedøgn.

Figure 3.1: Foreign business and holiday travel in Norway 2007 (million guest nights) by season.

Overnatting på hotell, pensjonat og lignende og hos slekt/venner er mest vanlig blant utenlandske gjester i Norge

Tabell 3.6: Utenlandske gjestedøgn for alle gjester som reiser ut av Norge med bil, turbuss, tog/rutebuss og fly, etter overnattingsmåte. 2005–2007. Prosent. N = antall gjestedøgn i tusen.

Table 3.6: Distribution of foreign guest nights for all guests departing Norway by car, coach, rail/bus or air, by type of accommodation, 2005–2007, (per cent), (N=number of guest nights, in thousands).

	2005		2006		2007		
	I alt	I alt	I alt	Bil/ferge	Turbuss	Tog/Rutebuss	Fly
I alt (N)	100 (25 781)	100 (27 215)	100 (29 058)	100 (14 040)	100 (1 097)	100 (551)	100 (13 369)
Hotell, pensjonat, kro, vandrerrhjem etc.	27	26	27	19	83	22	35
Camping på campingplass*	12	12	14	31	8	4	4
Fri camping	4	4	3	7	0	4	1
Leid hytte*	16	18	16	19	8	9	4
Egen eller lånt hytte	5	4	4	5	0	3	2
Slekt og venner	25	26	26	13	0	41	39
Annet	11	10	10	6	1	17	15

TØI rapport 928/2007

*På sommerskjemaet 2007 ble kategorien "camping på campingplass" delt i to, nemlig i "campinghytte" og "telt, bobil etc.". Dette kan ha påvirket svarene, i den forstand at noen som i tidligere år har ført overnatting i "leid hytte", i 2007 har ført dette under "campinghytte".

3.2 Ferie- og fritidsreiser

3.2.1 Ankomster og gjestedøgn

Utenlandske feriegjester er i gjennomsnitt sju dager i Norge. De som bruker ferge og fly er her lengst

Tabell 3.7: Antall ankomster og gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge 2005–2007 og fordelt etter transportmiddel ved utreise 2007. Enhet = 1000.

Table 3.7: Number of arrivals and guest nights for foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway, 2005–2007, and by mode of transport upon departure, 2007 (in thousands).

	2005	2006	2007	2007			
	I alt	I alt	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Feriegjester som overnatter	2 913	3 101	3 260	1 324	725	1 135	76
Gjestedøgn	21 761	22 757	24 252	7 081	6 747	9 999	425
Gj.snittlig antall døgn i Norge	7,5	7,3	7,4	5,3	9,3	8,8	5,6

TØI rapport 928/2007

De seneste årene har ferie- og fritidstrafikken fra utlandet målt etter antall ankomster vokst jevnt og trutt. Fra 2006 til 2007 var veksten fem prosent

Tabell 3.8: Utenlandsk ferietrafikk i Norge etter bostedsland. Antall ankomster for overnattingsgjester 2002–2007. Enhet = 1000.

Table 3.8: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of arrivals for overnights guests, 2002–2007 (in thousands).

	Antall ankomster						Endring i % 2006–2007
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
I alt	2 372	2 520	2 781	2 913	3 101	3 260	5
Sverige	623	637	689	715	775	761	-2
Danmark	447	456	462	445	433	431	0
Finland	182	159	181	221	203	216	6
Storbritannia	148	163	192	201	244	246	1
Nederland	98	106	114	133	132	157	18
Belgia	17	20	22	27	27	27	0
Frankrike	63	75	86	90	95	107	13
Tyskland	448	502	500	514	526	548	4
Italia	34	48	58	47	46	54	15
Sveits	28	31	31	37	37	41	13
Østerrike	18	17	21	19	17	21	25
Spania	23	35	49	47	55	70	29
Polen**					74	103	40
Russland*		15	22	25	35	41	18
Europa ellers	83	83	140	186	153	148	-3
USA	92	104	129	103	111	117	6
Japan	22	24	23	31	27	25	-8
Øvrige land	46	45	64	74	111	147	32

TØI rapport 928/2007

*Russland er regnet med under "Europa ellers" i 2002

**Polen er regnet med under "Europa ellers" i årene før 2006

Tallet på utenlandske gjestedøgn for ferietrafikken i 2007 har økt med sju prosent fra 2006. Det var vekst for besøkende fra mange land, veksten var særlig merkbar fra Polen, Tyskland og Nederland. Det var kun nedgang i to markeder: Japan og Storbritannia. Trafikken var stabil fra Sverige og Danmark

Tabell 3.9: Utenlandsk ferietrafikk i Norge etter bostedsland. Antall gjestedøgn 2002–2007. Enhet = 1000.

Table 3.9: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of guest nights, 2002–2007 (in thousands).

	Antall gjestedøgn						Endring i % 2006–2007
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
I alt	17 363	19 003	21 000	21 761	22 757	24 252	7
Sverige	2 437	2 553	2 820	2 848	3 090	3 116	1
Danmark	2 962	3 144	3 149	2 994	2 776	2 792	1
Finland	688	650	666	790	682	763	12
Storbritannia	1 310	1 288	1 478	1 592	1 875	1 788	-5
Nederland	980	1 087	1 222	1 361	1 411	1 588	13
Belgia	173	185	200	240	246	284	15
Frankrike	603	703	805	757	906	942	4
Tyskland	4 835	5 418	5 372	5 307	5 286	5 460	3
Italia	312	472	548	429	410	460	12
Sveits	277	291	320	351	304	350	15
Østerrike	168	170	216	161	134	170	27
Spania	236	382	539	524	550	635	15
Polen**					808	1 032	28
Russland*		83	157	209	268	348	30
Europa ellers	714	757	1 216	1 871	1 421	1 471	4
USA	958	1 070	1 398	1 119	1 318	1 336	1
Japan**	103	90	108	118	116	106	-9
Øvrige land	606	660	784	1 090	1 156	1 611	39

TØI rapport 928/2007

*Russland er regnet med under "Europa ellers" i 2002

**Polen er regnet med under "Europa ellers" i årene før 2006

Svenske og finske feriegjester bruker som oftest bil på norgesturen, mens for dansker og tyskere på ferie er ferge den mest foretrukne reisemåte. Flyet er viktigst for feriegjester fra Storbritannia og mer fjerntliggende land

Tabell 3.10: Antall ankomster for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge etter bostedsland og transportmiddel ved utreise. 2007. Enhet = 1000.

Table 3.10: Arrivals of foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway, by country of residence and mode of transport upon departure, 2007 (in thousands).

	I alt	Prosent	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
I alt	3 260	100	1 324	725	1 135	76
Sverige	761	23	611	25	80	45
Danmark	431	13	112	235	78	6
Finland	216	7	192	0	21	2
Storbritannia	246	8	6	22	216	2
Nederland	157	5	58	52	46	1
Tyskland	548	17	141	267	137	3
Europa ellers	612	18	204	57	346	7
Øvrige land	289	9	0	67	211	10

TØI rapport 928/2007

30 prosent av ferieovernattingene skjer hos slekt og venner, 23 prosent på hotell, pensjonat og lignende. Mange ferieovernattinger foretas også i hytte og på campingplass

Tabell 3.11: Andel utenlandske gjestedøgn for alle feriegjester etter overnattingsmåte. 2004-2007. Prosent. N = Antall gjestedøgn (enhet=1000).

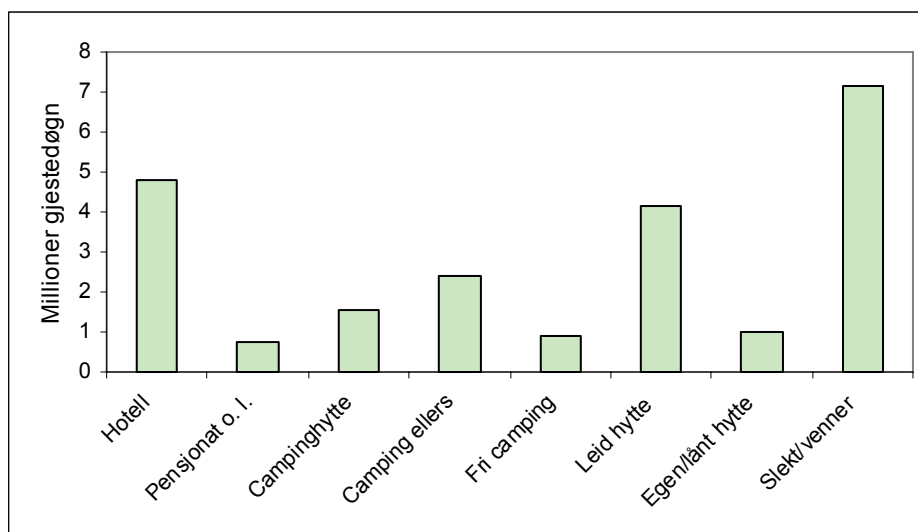
Table 3.11: Foreign holiday travel in Norway by accommodation type. Number of guest nights 2004–2007 (per cent). N=number of guest nights in thousands.

	2004	2005	2006	2007	Antall gjestedøgn 2007 (N)
I alt	100	100	100	100	24 252
Hotell, pensjonat o.l.	23	24	22	23	5 524
Camping på campingplass*	15	15	14	16	3 946
Fri camping	4	5	5	4	921
Leid hytte*	18	18	19	17	4 184
Egen eller lånt hytte	4	5	4	4	985
Slekt og venner	29	26	29	30	7 154
Annet	7	7	7	6	1 538

TØI rapport 928/2007

*På sommerskjemaet 2007 ble kategorien "camping på campingplass" delt i to, nemlig i "campinghytte" og "telt, bil etc.". Dette kan ha påvirket svarene, i den forstand at noen som i tidligere år har ført overnatting i "leid hytte", i 2007 har ført dette under "campinghytte".

Flest ferieovernattinger skjer hos slekt og venner. Overnatting på hotell og i leid hytte er også mye brukt

TØI rapport 928/2007

Figur 3.2: Gjestedøgn for utenlandske feriegjester etter overnattingsmåte. 2007. Millioner gjestedøgn.

Figure 3.2: Foreign guest nights for holiday travellers, by type of accommodation, 2007 (million guest nights).

3.2.2 Bilturister og flyturister

Vi har i denne rapporten fordelt feriegjestene i to kategorier, som vi for enkelthets skyld har kalt "bilturister" og "flyturister". "Bilturister" omfatter de som reiser ut av Norge i bil eller turbuss, enten på veg eller med ferge. "Flyturister" omfatter de som reiser ut av landet med fly, tog eller rutebuss.

Sju prosent økning i tallet på gjestedøgn for "flyturistene" i 2007

Tabell 3.12: Utenlandske "flyturister" med minst én overnatting i Norge. Registrert utreise med fly, tog eller rutebuss. Sommersesongene 2002–2007. Enhet = 1000 for antall ankomster og gjestedøgn.

Table 3.12: Foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway. Registered upon departure by air, rail and scheduled bus, summer seasons 2002–2007. In thousands for number of guests and guest nights.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i % 2006–2007
Ankomster	600	739	919	988	1 116	1 212	9
Gjestedøgn	5 239	6 413	8 072	8 826	9 777	10 424	7
Gjestedøgn per pers.*	8,7	8,7	8,8	8,9	8,8	8,6	-2

TØI rapport 928/2007

* Antall gjestedøgn i Norge

Seks prosent økning i tallet på gjestedøgn for bil- og turbussturistene i 2007

Tabell 3.13: Utenlandske "bilturister" (og deres kjøretøy) med minst én overnatting i Norge. Registrert utreise med ferge og på veg fra Norge. Sommersesongene 2002–2007. Enhet = 1000 for antall ankomster, gjestedøgn og kjøretøy.

Table 3.13: Foreign holiday visitors and their vehicles, visitors with at least one overnight in Norway. Registered upon departure by ferry and road, summer seasons 2002–2007. In thousands for number of guests, guest nights, and vehicles.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i % 2006–2007	Transportmiddel ved utreise 2007	
								Ferge	På veg
Ankomster	1 774	1 781	1 861	1 925	1 985	2 049	3	725	1 324
Gjestedøgn	12 124	12 590	12 928	12 935	12 980	13 828	7	6 747	7 081
Gjestedøgn per pers.	6,8	7,1	6,9	6,7	6,5	6,7	3	9,3	5,3
Personbiler	487	492	499	507	526	576	9	192	384
Bobiler	34	40	45	48	41	51	24	6	44
Biler med camp.vogn	23	24	29	23	20	21	9	3	18
Turbusser	14	12	13	14	14	13	-9	4	9

TØI rapport 928/2007

Flere utenlandske bobiler og biler med campingvogn kom til Norge i 2007 enn året før. Antall utenlandske turbusser gikk derimot litt ned

Tabell 3.14: Antall utenlandske bobiler, biler med campingvogn og turbusser utreist fra Norge etter registreringsland. 2006–2007.

Table 3.14: Number of foreign motor home vehicles, cars with caravans and foreign-registered tour coaches departing Norway, by country of residence, 2006–2007.

	2006			2007		
	Bobiler	Biler med campingvogn	Turbusser	Bobiler	Biler med campingvogn	Turbusser
I alt	41 100	19 700	13 900	50 800	21 400	12 600
Sverige	5 600	5 600	5 700	6 900	5 800	4 400
Danmark	1 000	3 300	1 400	1 100	3 200	1 400
Finland	10 300	1 900	1 700	13 300	1 100	1 700
Nederland	4 300	4 400	300	4 100	4 700	600
Tyskland	13 000	3 400	2 300	17 000	4 700	2 200
Øvrige land	6 900	1 100	2 500	8 400	1 900	2 300

TØI rapport 928/2007

Utenlandske turbusser stod for 1,7 millioner gjestedøgn i Norge 2007. Tilsvarende gjestedøgnsvolum for bobiler og biler med campingvogn var henholdsvis 1,5 og 0,6 millioner. Gjennomsnittlig antall gjestedøgn for bobiler og biler med campingvogn var imidlertid 11,5 mot 4,5 for turbusser

Tabell 3.15: Utenlandske bobiler, biler med campingvogn og turbusser utreist fra Norge. Gjennomsnittlig personbelegg, antall ankomster, gjennomsnittlig oppholdstid i Norge og antall gjestedøgn. 2007.

Table 3.15: Number of foreign motor home vehicles, cars with caravans and foreign-registered tour coaches departing Norway. Average number of persons per vehicle, number of arrivals, average number of guest nights during the stay in Norway and total number of guest nights. 2007.

	Bobiler	Biler med campingvogn	Busser
Antall kjøretøyer	50 800	21 400	12 600
Gj. snittlig personbelegg	2,6	2,5	30
Antall ankomster	133 000	53 000	380 000
Gj. snittlig antall netter i Norge	11,5 netter	11,5 netter	4,5 netter
Antall gjestedøgn	1 530 000	600 000	1 710 000

TØI rapport 928/2007

3.3 Forretnings- og tjenestereiser

Fortsatt sterk vekst i den utenlandske forretningstrafikken til Norge. Storbritannia, Tyskland og USA er viktigste markeder utenom Skandinavia

Tabell 3.16: Utenlandsk forretningstrafikk i Norge etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for overnattingsgjester. 2005–2007. Enhet = 1000.

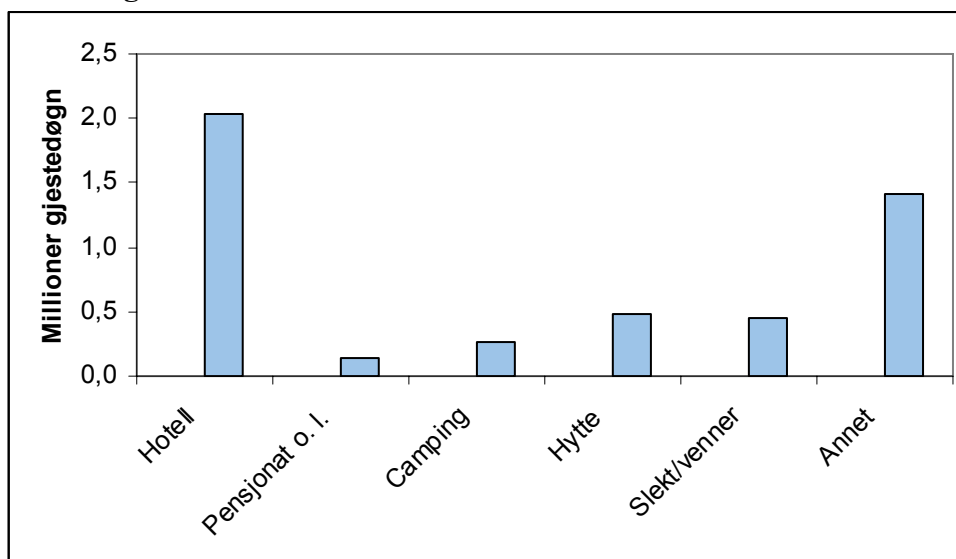
Table 3.16: Foreign business travel in Norway by country of residence. Arrivals and guest nights for overnight guests, 2005–2007 (in thousands).

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2005	2006	2007	Endring 2006-2007	2005	2006	2007	Endring 2006-2007
Alt	911	970	1 029	6	4 020	4 458	4 806	8
Sverige	240	253	283	12	749	791	867	10
Danmark	123	123	123	0	516	488	472	-3
Finland	43	39	38	-2	146	141	150	6
Storbritannia	117	129	134	4	443	495	522	5
Nederland	37	40	41	4	178	193	190	-2
Belgia	15	15	15	-1	41	45	42	-7
Frankrike	24	24	25	4	92	99	114	15
Tyskland	93	100	99	-1	499	573	568	-1
Italia	16	17	16	-3	68	74	73	-1
Sveits	8	9	8	-2	30	37	33	-11
Østerrike	6	5	6	32	21	18	26	44
Spania	10	10	11	10	55	52	76	46
Polen*		16	25	56		112	218	95
Russland	6	6	9	38	48	51	90	76
Europa ellers	63	61	55	-10	405	351	396	13
USA	44	52	53	1	278	365	381	4
Japan	10	10	9	-5	42	50	44	-12
Øvrige land	56	61	79	29	409	523	545	4

TØI rapport 928/2007

*Polen er regnet med under "Europa ellers" i 2005

Hotell er den viktigste overnattingsformen for utenlandske forretningsreisende

TØI rapport 928/2007

Figur 3.3: Gjestedøgn for utenlandske forretningsreisende etter overnattingsmåte, 2007. Millioner gjestedøgn.

Figure 3.3: Foreign guest nights for business travellers, by accommodation type, 2007 (million guest nights).

3.4 Dagsreiser og cruisetrafikk

Færre finner og svensker kom på dagreise til Norge i 2007

Tabell 3.17: Utenlandske dagsreiser i Norge etter bostedsland, 2005–2007 og etter transportmiddel ved utreise 2007. Enhet = 1000.

Table 3.17: Foreign day trippers in Norway by country of residence 2005–2007, and transport mode upon departure 2007 (in thousands).

	I alt			Endring i % 2006–2007	Transportmiddel ved utreise 2007		
	2005	2006	2007		Ferge	På veg	Fly/tog/buss
I alt	1 270	1 298	1 269	-2	201	923	146
Sverige	824	843	822	-2	25	734	63
Danmark	117	124	123	-1	86	10	27
Finland	164	169	152	-10	0	143	9
Storbritannia	26	27	27	-1	15	1	11
Tyskland	96	88	86	-2	70	9	7
Andre land	43	47	59	28	5	25	29

TØI rapport 928/2007

332 000 cruisegjester besøkte en eller flere norske havner i 2007. Dette er en nedgang fra 2006

Tabell 3.18: Cruisetrafikken i norske havner. Tallet på skipsanløp og antall utenlandske passasjerer. Beregnede tall. 2002–2007.

Table 3.18: Cruise traffic in Norwegian harbours. Number of ship arrivals and number of foreign passengers. Estimated counts, 2002-2007.

År	Antall skipsanløp	Antall passasjerer*
2002	1 123	210 000
2003	1 358	254 000
2004	1 401	302 000
2005	1 497	324 000
2006	1 504	355 000
2007	1 452	332 000

TØI rapport 928/2007

Datakilder: Cruise Norway, Oslo Havnevesen og Bergen Havnevesen

*"Antall passasjerer" i årene 2002-2006 er antall cruisepassasjerer som har besøkt enten Oslo, Bergen eller eventuelt begge disse havner. For år 2007 gjelder "antall passasjerer" de som har besøkt en eller flere norske havner

Flere spanjoler og italienere på cruiseferie til Norge, men sterk nedgang i tallet på cruisegjester fra Tyskland, USA og Storbritannia i 2007

Tabell 3.19: Antall cruisepassasjerer etter bostedsland. Beregnede tall. 2003–2007.

Table 3.19: Cruise traffic in Norwegian harbours. Foreign passengers by country of residence. Estimated counts, 2003-2007.

Bostedsland	Antall cruisepassasjerer*				
	2003	2004	2005	2006	2007
I alt	254 000	302 000	324 000	355 000	332 000
Storbritannia	75 000	84 000	90 000	97 000	96 000
Tyskland	55 000	71 000	89 000	96 000	82 000
USA	57 000	57 000	61 000	60 000	46 000
Italia	13 000	23 000	20 000	23 000	25 000
Spania	11 000	14 000	14 000	17 000	23 000
Frankrike	13 000	13 000	8 000	10 000	11 000
Canada	5 000	5 000	7 000	8 000	7 000
Øvrige land	25 000	35 000	35 000	44 000	40 000

TØI rapport 928/2007

*"Antall passasjerer" i årene 2002-2006 er antall cruisepassasjerer som har besøkt enten Oslo, Bergen eller eventuelt begge disse havner. For år 2007 gjelder antall passasjerer de som har besøkt en eller flere norske havner

4 Hovedtall for vintersesongen 2007

4.1 Totaltrafikken

Det kom om lag 1 050 000 utenlandske overnattingsgjester til Norge i de fire første månedene i 2007, en økning på fem prosent i forhold til året før. Veksten var sterkest blant forretningsreisende, som likevel fortsatt utgjør mindre enn 30 prosent av alle ankomstene i vintersesongen. Også antallet gjestedøgn økte samlet sett med fem prosent. Haukeland og Rideng (2007) gir flere resultater og analyser av den internasjonale skiturismen i Norge vinteren 2007.

Tabell 4.1 viser hovedresultatene fra vintersesongene 2005, 2006 og 2007. Tabell 4.2 og 4.3 viser henholdsvis overnattingsgjester og gjestedøgn for vintersesongene 2002-2007 etter bostedsland.

Tabell 4.1: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert utreise fra Norge vintersesongene 2005–2007. Enhet = 1000.

Table 4.1: Foreign business and holiday travel in Norway, winter seasons 2005–2007 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	2005	2006	2007	Endring i % 2006–2007	2007			Tog/rute- buss
					Veg	Ferge	Fly	
Gjester i alt	1 283	1 357	1 405	3	624	263	487	32
Dagsbesøk	339	364	360	-1	250	62	46	3
Overnattingsgjester	944	993	1 045	5	374	200	441	29
– på tjenestereise	259	273	307	12	55	18	226	8
– på privat reise	685	720	738	3	319	182	216	21
Gjestedøgn i alt	5 274	5 518	5 767	5	1 709	1 315	2 595	148
– på tjenestereise	994	1 082	1 284	19	174	116	939	55
– på privat reise	4 280	4 436	4 483	1	1 535	1 199	1 656	93

TØI rapport 928/2007

Tabell 4.2: Utenlandske overnattingsgjester i Norge vintersesongene 2002–2007 etter bostedsland. Enhet = 1000.

Table 4.2: Foreign overnight stays in Norway, winter seasons 2002–2007, by country of residence (in thousands).

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i prosent 2006–2007
I alt	770	801	871	944	993	1 045	5
Sverige	245	258	290	308	328	337	3
Danmark	250	250	262	255	240	227	-5
Finland	28	30	30	35	34	35	1
Storbritannia	64	73	77	91	98	107	9
Nederland	19	19	20	24	27	27	0
Tyskland	74	76	82	89	92	88	-4
Frankrike	11	11	13	11	12	17	50
USA	22	23	26	23	25	27	5
Øvrige land	57	61	71	108	137	180	31

TØI rapport 928/2007

Tabell 4.3: Utenlandske gjestedøgn i Norge vintersesongene 2002–2007 etter bostedsland. Enhet = 1000.

Table 4.3: Foreign guest nights in Norway, winter seasons 2002–2007, by country of residence (in thousands).

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i % 2006– 2007
I alt	4 433	4 442	4 826	5 273	5 518	5 767	5
Sverige	853	935	1 109	1 132	1 215	1 260	4
Danmark	1 482	1 513	1 513	1 480	1 389	1 277	-8
Finland	103	106	107	116	123	136	11
Storbritannia	473	365	395	526	587	593	1
Nederland	125	114	116	145	172	161	-6
Tyskland	583	600	642	623	654	641	-2
Frankrike	63	84	98	78	76	86	13
USA	237	183	208	191	208	197	-5
Øvrige land	514	542	638	982	1 094	1 416	29

TØI rapport 928/2007

4.2 Feriereisende og skiturister

Tabell 4.4 viser *feriebaserte* ankomster i vintersesongene 2004-2007, mens tabell 4.5 viser *feriebaserte* gjestedøgn i vintersesongene 2003-2007. Det store danske vinterferiemarkedet har vært i stagnasjon/ tilbakegang over flere år, mens de svenske vinterferiegjestedøgnene i 2007 fortsatt er i vekst.

Tabell 4.4: Antall ankomster for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge etter bostedsland vintersesongene 2004–2007 og etter transportmiddel ved utreise vintersesongen 2007. Enhet = 1000.

Table 4.4: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of arrivals for overnight guests, winter seasons 2004–2007, and by mode of transport upon departure, winter season 2007 (in thousands).

	2004	2005	2006	2007				
				I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/rute-buss
I alt	637	685	720	738	319	182	216	21
Sverige	220	231	249	250	212	5	17	17
Danmark	230	223	209	194	58	115	20	1
Finland	16	17	17	18	12	0	4	2
Storbritannia	46	57	63	64	0	2	62	0
Nederland	11	15	16	15	3	4	9	0
Tyskland	60	62	63	61	7	34	19	0
Øvrige land	54	80	103	136	27	22	85	1

TØI rapport 928/2007

Tabell 4.5: Antall gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge etter bostedsland vintersesongene 2002–2007. Enhet = 1000.

Table 4.5: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of guest nights for overnight guests, winter seasons 2002–2007. (in thousands).

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i % 2006–2007
I alt	3499	3 602	3 876	4 280	4 436	4 483	1
Sverige	673	762	902	905	980	1 002	2
Danmark	1 318	1 390	1 394	1 378	1 281	1 165	-10
Finland	63	65	63	66	74	85	15
Storbritannia	306	258	288	397	452	421	-7
Nederland	97	85	83	108	122	113	-7
Tyskland	500	521	537	504	520	509	-2
Øvrige land	542	521	609	922	1 007	1 188	18

TØI rapport 928/2007

Om lag 45 prosent av alle overnattingsgjester som kom til Norge på vinterferie i 2007, oppga at de var på *skiferie*. Dette tilsvarer rundt regnet 330 000 *skiturister*, som tilbrakte i alt 2,2 millioner gjestedøgn i Norge. De to påfølgende tabellene (tabell 4.6 og 4.7) omhandler dette turistsegmentet.

Tabell 4.6 viser at mange utenlandske skiturister er hyppige besøkende – i gjennomsnitt har skituristene vært hele åtte ganger på skiferie i Norge tidligere. Spesielt fra nabolandene er slike gjenbesøk vanlig.

Tabell 4.6: Antall ganger på skiferie i Norge tidligere, fordelt etter skituristenes bostedsland. Utenlandske turister i Norge vinteren 2007 (prosent og gjennomsnittlig antall tidligere besøk).

Table 4.6: Average number of previous skiing holidays in Norway according to ski tourist's home country. Foreign visitors in Norway winter 2007 (percent).

	Aldri før	1-2 ganger	3-5 ganger	> 5 ganger	I alt	Gj. snitt ant. ganger	(n)
I alt	15	20	22	43	100	8	(1 387)
Sverige	12	19	20	49	100	12	(199)
Danmark	9	20	23	48	100	9	(943)
Storbritannia	22	22	24	32	100	4	(55)
Nederland	30	20	10	40	100	6	(47)
Tyskland	30	27	23	20	100	4	(97)
Øvrige land	49	19	30	2	100	2	(46)

TØI rapport 928/2007

Datakilde: Transportøkonomisk institutt, gjesteundersøkelse 2007

Skiinteressene til de utenlandske vinterturistene lar seg dele inn i ”alpinspesialister”, ”langrenns-/turspesialister” og de som har ”kombinerte skiinteresser” (tabell 4.7). Vel halvparten av gjestene er kun opptatt av alpine aktiviteter, mens en femdel er bare opptatt av å gå på skiturer. En fjerdedel kombinerer disse skiinteressene under sitt norgesopphold. Danske og svenske skiturister er i høy grad orientert mot alpint, mens briter, nederlendere og tyskere i overveiende grad er fokusert på langrenn/ turgåing.

Tabell 4.7: Gjester med ulike skiinteresser fordelt etter bostedsland. Utenlandske skiturister i Norge vinteren 2007 (prosent)

Table 4.7: Different skiing interests of guests according to their home country. Foreign ski visitors in Norway winter 2007 (percent).

	Sverige	Danmark	Storbritannia	Nederland	Tyskland	Øvrige land	Sum
I alt	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(216)	(974)	(55)	(45)	(90)	(36)	(1 416)
Alpin spesialist*	50	60	25	37	36	69	53
Alpin og langrenn kombinert**	37	23	21	14	24	21	26
Langrenn spesialist***	13	17	53	50	40	10	20

TØI rapport 928/2007

Datakilde: Transportøkonomisk institutt, gjesteundersøkelse 2007

*Alpin spesialist – svarperson som gir uttrykk for at alpin er ganske eller svært viktig og langrenn er bare litt viktig eller uviktig

**Alpin og langrenn kombinert – svarperson som gir uttrykk for at både alpint og langrenn er ganske eller svært viktig

***Langrenn spesialist – svarperson som gir uttrykk for at langrenn er ganske eller svært viktig og alpint er bare litt viktig eller uviktig

En egen TØI-rapport (Haukeland og Rideng 2007) belyser mer utførlig de utenlandske skituristene i Norge vinteren 2007 og deres aktiviteter/ interesser.

5 Sommersesongen 2007

Tallene for 2007 er foreløpige

Tallene for 2006 er endelige, mens tallene for 2007 er foreløpige. Tall for 2006 i tabellene som er endret i forhold til det som tidligere er presentert, er satt i *kursiv*.

5.1 Totaloversikt for ankomster og gjestedøgn

5.1.1 All utenlandsk ferie- og forretningstrafikk for alle reisemåter ut av landet

Gjesteundersøkelsen dekker, som tidligere nevnt, alle transportformer og både ferie- og forretningsreiser. Totaltallene for sommersesongen (mai–september) 2007 er gjengitt i tabell 5.1.

Tabell 5.1: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert utreise fra Norge sommersesongen 2007. Enhet = 1000.

Table 5.1: Foreign business and holiday travel in Norway, summer season 2007 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rute- buss
Gjester i alt	3 162	1 404	619	1 088	51
- På dagsreise	608	473	90	39	5
- Overnattingsgjester	2 554	931	528	1 049	46
-- herav på tjenestereise	427	70	42	307	7
-- herav på feriereise	2 128	861	486	741	39
Gjestedøgn i alt	19 814	5 489	5 406	8 612	307
- gjestedøgn på tjenestereise	2 307	355	294	1 605	53
- gjestedøgn på feriereise	17 507	5 134	5 112	7 007	254
Antall kjøretøyer					
Personbiler	589	462	127		
Bobiler	49	43	5		
Biler m/ campingvogn	21	18	3		
Busser	8	5	3		

TØI rapport 928/2007

Totalt var det om lag 3,16 millioner utenlandske besøkende i Norge sommeren 2007. Av disse var det vel 2,5 millioner overnattingsgjester, som til sammen tilbrakte nesten 20 millioner gjestedøgn i Norge. 83 prosent av overnattingsgjestene var på feriereise, resten var på forretningsreise. Feriegjestene står for i alt 88 prosent av det samlede antallet gjestedøgn i sommersesongen.

En stor del av ankomstene skjer med bil på vegovergangene mot Sverige og Finland, men her er det mange som er på dagsreise og som ikke overnatter i Norge. Blant overnattingsgjestene reiser 41 prosent med fly og 36 prosent på veg. De øvrige ankomstene skjer på ferge (21 prosent) og tog/ rutebuss (2 prosent).

Strukturen på ferie- og forretningstrafikken er ellers ulik når det gjelder reisemåter. Mens hovedtyngden av ferietrafikken går på veg/ ferge, er tjenestereisene i stor grad knyttet til bruk av fly. 70 prosent av utenlandske gjestedøgn blant forretningsreisende i Norge er basert på flyreiser, mot 40 prosent av de ferierelaterte gjestedøgnene.

5.1.2 Alle overnattingsgjester

Tabell 5.2 viser hvordan de utenlandske overnattingsgjestene fordeler seg på reisemåter ut av Norge i perioden 2002-2007. Tallene viser en økning i antallet ankomster på ca. 35 prosent i denne perioden. Det er spesielt på flysiden antallet ankomster har økt over tid. Antall ankomster på veg har også gått opp de seneste årene, mens det på ferge kan observeres en mer stabil situasjon, bortsett fra en sterk økning i 2007. Siden sommersesongen 2002 fram til 2007 har antallet overnattingsgjester totalt sett økt med 660 000.

Sverige og Tyskland representerer de største volumene når det gjelder overnattingsgjester om sommeren (tabell 5.3). Sverige var sommeren 2007 det største enkeltlandet med ca 500 000 overnattingsgjester, mens det var om lag 470 000 fra Tyskland. Tallene svinger litt fra år til år, men økningen i trafikken fra Sverige har vært relativt betydelig de siste årene. Tallet på sommergjester fra Nederland har vært relativt stabilt de siste årene, men har gått merkbart frem i 2007. Antallet gjester fra Storbritannia viser en økning over flere år. Det er også sommeren 2007 vekst i antallet fra gjester fra Polen og fra ”øvrige land”.

Tabell 5.2: Utenlandske overnattingsgjester i Norge sommersesongene 2002-2007 etter transportmiddel ved utreise. Enhet = 1000.

Table 5.2: Foreign overnight stays in Norway, summer seasons 2002-2007, by transport mode upon departure (in thousands).

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i % 2006-2007
I alt	1 890	1 975	2 147	2 260	2 401	2 554	6
Endring i % fra året før	1	4	9	5	6	6	6
Veg	833	805	861	902	903	931	3
Ferge	440	453	430	432	469	528	13
Fly	570	672	795	877	980	1 049	7
Tog og rutebuss	48	46	61	49	49	46	-5

TØI rapport 928/2007

Tabell 5.3: Utenlandske overnattingsgjester i Norge etter bostedsland sommersesongene 2004-2007 og etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2007. Enhet = 1000.

Table 5.3: Foreign overnight stays in Norway, summer seasons 2004-2007, by country of residence and by transport mode upon departure, summer season 2007 (in thousands).

	2004	2005	2006	2007	2007			
	I alt	I alt	I alt	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rute buss
I alt	2 146	2 260	2 401	2 554	931	528	1 049	46
Sverige	413	451	486	502	357	23	98	24
Danmark	247	238	226	231	50	109	68	3
Finland	162	198	183	196	175	0	20	1
Storbritannia	144	154	195	200	6	21	172	2
Nederland	109	126	123	148	57	49	42	1
Belgia	26	29	27	27	6	3	18	0
Frankrike	86	87	90	96	19	2	73	1
Tyskland	451	451	460	477	131	229	114	3
Italia	56	46	45	51	11	2	37	1
Sveits	28	34	33	36	9	2	24	1
Østerrike	21	19	16	21	11	1	8	0
Spania	43	38	43	52	8	0	44	0
Polen*			59	76	48	6	22	0
Russland	18	16	27	30	17	0	12	0
Europa ellers	123	153	133	125	26	37	64	1
USA	123	106	120	125	0	3	119	3
Japan	30	34	29	27	0	0	26	1
Øvrige land	65	80	106	134	0	41	88	4

TØI rapport 928/2007

*Polen er regnet med under Europa ellers i 2004 og 2005

Når det gjelder reisemåtene til og fra Norge, er bilbruk fortsatt dominerende for de største markedene, som også er de nærmeste landene. Mens svensker og finner stort sett passere grensen på veg, benytter dansker og tyskere oftere fergeforbindelsene. Personer fra Storbritannia og de oversjøiske gjestene (amerikanere, japanere og andre utenfor Europa) reiser i stor grad med fly. Det er ellers grunn til å legge merke til at besøkende fra Belgia, Frankrike, Spania, Sveits og Italia i stor grad benytter fly. De gjestene fra disse nasjonene som benytter bil, reiser oftest på veg (via Sverige) framfor å benytte fergeforbindelsene fra Norge ved utreise.

Tabell 5.4 viser gjennomsnittlig oppholdstid i Norge for de utenlandske gjestene som overnattet her sommeren 2007. Utenlandske overnattingsgjester om sommeren er i landet gjennomsnittlig snaut åtte netter. De som er på feriereise, tilbringer klart lenger tid i Norge enn de som er på forretningsreise.

Tabell 5.4: Gjennomsnittlig antall gjestedøgn i Norge per person. Utenlandske ferie- og forretningsreisende etter transportmiddel ved utreise. Sommersesongen 2007.

Table 5.4: Average number of guest nights in Norway per person, summer season 2007, by mode of transport upon departure. Foreign business and holiday travellers.

	I alt	Endring i % 2006-2007	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rute buss
Overnattingsgjester	7,8	1	5,9	10,2	8,2	6,7
-- På tjenestereise	5,4	2	5,1	7,0	5,2	7,6
-- På feriereise	8,2	1	6,0	10,5	9,4	65

TØI rapport 928/2007

Fergereisende har flest overnattinger, blant feriegjester er gjennomsnittlig oppholdstid 10 netter. At reisende på veg skiller seg såpass fra fergepassasjerene med hensyn på oppholdstid, henger i stor grad sammen med at svensker og finner, som til sammen utgjør vel halvparten av dem som krysser grensen med bil, har vesentlig kortere oppholdstid enn gjester fra andre land, se tabell 5.6.

Det har siden 2002 vært en ganske kraftig vekst i antall utenlandske gjestedøgn (tabell 5.5), men denne veksten var på hele åtte prosent sommeren 2007. Oppholdstiden i Norge varierer ganske mye etter bostedsland (tabell 5.6). Generelt kommer personer fra nabolandene (spesielt Finland og Sverige) til Norge på mer kortvarige opphold enn gjestene fra øvrige land, med unntak av tilreisende fra Japan som har nesten like kort oppholdstid.

Forskjellene i oppholdstid etter bostedsland gjør at profilene i besøks- og gjestedøgnandelene blir ganske ulike (figur 5.1). Fordi gjestene fra de skandinaviske nabolandene tilbringer relativt kort tid i Norge, blir deres andeler av ankomstene høyere enn andelene av gjestedøgnene, mens det forholder seg motsatt for gjester fra andre land med høye gjennomsnittlige gjestedøgnstall i Norge, for eksempel tyskere, amerikanere og nederlendere.

Tabell 5.5: Utenlandske gjestedøgn i Norge. Gjennomsnittlig antall gjestedøgn per reisende og gjestedøgn etter transportmiddel ved utreise sommersesongene 2002–2007. Enhet = 1000.

Table 5.5: Foreign guest nights in Norway, average number of guest nights per traveller, and guest-nights by mode of transport upon departure, summer seasons 2002- 2007 (thousands).

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i % 2006–2007
I alt	14 273	15 407	17 035	17 449	18 388	19 814	8
Gj. snittlig antall døgn	7,6	7,8	8,0	7,7	7,7	7,8	1
Veg	4 755	5 106	5 501	5 348	4 974	5 489	10
Ferge	4 923	4 836	4 611	4 726	5 038	5 406	7
Fly	4 282	5 159	6 529	7 055	8 047	8 612	7
Tog og rutebuss	313	306	394	320	329	307	-7

TØI rapport 928/2007

Tabell 5.6: Utenlandske gjestedøgn i Norge etter bostedsland sommersesongene 2004-2007 og etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2007. Enhet = 1000.

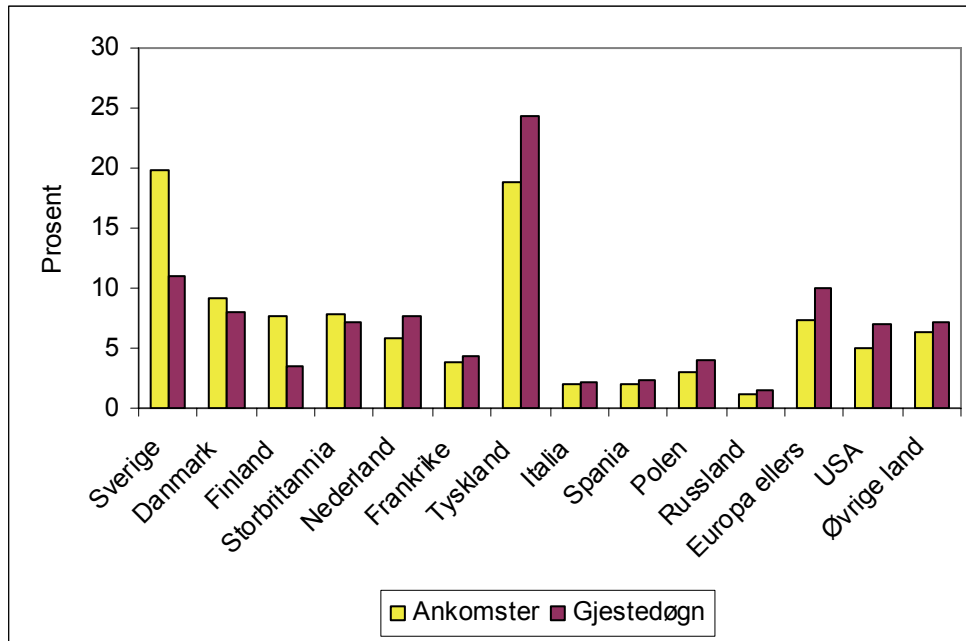
Table 5.6: Foreign guest nights in Norway by country of residence, summer seasons 2004-2007, and by mode of transport upon departure, summer season 2007 (thousands).

	2004	2005	2006	2007	Gj. ant. døgn	2007			Tog/Rute- buss
	I alt	I alt	I alt	I alt		Veg	Ferge	Fly	
I alt	17 035	17 449	18 388	19 814	7,8	5 489	5 406	8 612	307
Sverige	1 823	1 909	2 100	2 180	4,3	1 477	122	432	149
Danmark	1 783	1 672	1 486	1 582	6,8	362	813	383	24
Finland	607	703	607	689	3,5	580	1	105	3
Storbritannia	1 089	1 193	1 440	1 407	7,0	53	231	1 114	9
Nederland	1 159	1 297	1 324	1 503	10,1	496	637	363	7
Belgia	198	235	233	265	9,9	47	40	177	1
Frankrike	757	677	830	859	9,0	161	28	665	5
Tyskland	4 876	4 717	4 673	4 810	10,1	1 277	2 637	876	20
Italia	513	415	390	430	8,4	116	18	291	5
Sveits	296	316	272	304	8,4	76	22	197	9
Østerrike	215	150	121	161	7,8	91	11	57	2
Spania	431	407	420	470	9,0	44	7	417	2
Polen*			683	800	10,6	409	50	341	0
Rusland	150	136	201	301	10,1	90	0	208	3
Europa ellers	1 029	1 474	1 153	1 251	9,3	208	355	671	16
USA	1 270	1 081	1 339	1 387	11,1	0	22	1 345	20
Japan	144	134	137	121	4,6	0	0	119	2
Øvrige land	695	933	979	1 294	9,7	2	412	851	29

TØI rapport 928/2007

*Polen er regnet med under Europa ellers i 2004 og 2005

Tyske tilreisende står for 24 prosent av alle utenlandske gjestedøgn og 19 prosent av antallet ankomster (figur 5.1). Sverige står for 20 prosent av alle ankomstene, men kun 11 prosent av gjestedøgnene. Målt i antall gjestedøgn representerer også besøkende fra Danmark, Nederland, Storbritannia og USA betydelige volumer (tabell 5.6). Reisende fra de nordiske landene utgjør til sammen 36 prosent av ankomstene, men bare 22 prosent av gjestedøgnene.

TØI rapport 928/2007

Figur 5.1: Utenlandske ankomster (overnattingsgjester) og gjestedøgn i Norge etter bostedsland. Sommersesongen 2007. Prosent.

Figure 5.1: Foreign arrivals (overnight visitors) and guest nights in Norway by country of residence, summer season 2007 (per cent).

Tabell 5.7 viser hvordan utenlandske gjestedøgn fordeler seg på de ulike overnattingsformene. For 2007 er det også fordelt på reisemåte ut av landet. Overnattinger på hotell, pensjonat og lignende er mest vanlig, i 2007 finner vi 27 prosent av alle overnattinger i denne kategorien. 23 prosent fant sted hos slekt og venner, mens 20 prosent av overnattingene foregikk på en campingplass. Hytte er også mye brukt. Det er ellers små endringer i overnattingsformene fra 2006 til 2007. Unntaket er at andelen som overnattet i leid hytte gikk ned med tre prosentpoeng fra 2006 til 2007, mens andelen som overnattet på campingplass (i hytter) gikk tilsvarende opp. Dette er neppe en reell utvikling, men skyldes at kategorien "camping på campingplass" ble delt i to i 2007, nemlig i "campinghytte" og "telt, bobil etc". Dette tyder på at det i tidligere år har vært noen som har overnattet i campinghytte og ført dette under "leid hytte".

Tabell 5.7: Utenlandske gjestedøgn for alle gjester som reiser ut av Norge med bil, turbuss, tog/rutebuss og fly, etter overnattingsmåte. Sommersesongene 2005–2007. Prosent. N = antall gjestedøgn i tusen.

Table 5.7: Distribution of foreign guest nights for all guests departing Norway by car, coach, rail/bus or air, by type of accommodation, summer seasons 2005–2007, (per cent), (N=number of guest nights, in thousands).

	2005		2006		2007		
	I alt (N)	I alt (17 449)	I alt (18 388)	I alt (19 814)	Bil/ferge (9 996)	Turbuss* (899)	Tog/Rute- buss (307)
I alt	100	100	100	100	100	100	100
Hotell	29	26	22	16	90	14	31
Pensjonat, kro, vanderhjem etc.**			5	3	0	11	5
Camping på campingplass	16	17					
Campinghytte på campingplass**			8	11	9	3	4
Telt, bobil etc. på campingplass**			12	20	0	4	2
Fri camping	5	6	5	7	0	7	1
Leid hytte	11	15	12	19	0	3	4
Egen eller lånt hytte	5	4	4	5	0	4	3
Slekt og venner	23	23	23	13	0	39	36
Annet	11	9	9	6	1	15	14

TØI rapport 928/2007

* Fordelingen på overnattingsmåte for bussturistene er usikker på grunn av få observasjoner

** Kategorien "Pensjonat, kro, vanderhjem etc." er regnet med under "Hotell" i 2005 og 2006, og all camping på campingplass er regnet under ett i 2005 og 2006.

5.2 Ferie- og fritidsreiser

5.2.1 Ankomster og gjestedøgn

I det følgende presenteres tabelloversikter for utlendinger som har vært på ferie- og fritidsreise i Norge i løpet av sommersesongen 2007. Med ferie- og fritidsreise menes en reise der hovedformålet er oppgitt å være besøk hos slekt og venner, shopping eller ren ferie- og fritidsreise.

Tabell 5.8 viser at mer enn 2,1 millioner feriegjester overnattet i Norge sommeren 2007. Den gjennomsnittlige oppholdstiden var 8,2 netter, noe som gir et totalt gjestedøgnstall på 17,5 millioner. Dette representerer en solid økning i forhold til 2006-sesongen på om lag 150 000 feriegjester og 1 350 000 gjestedøgn.

Tabell 5.8: Antall ankomster og gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge sommersesongene 2005–2007 og fordelt etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2007. Enhet = 1000.

Table 5.8: Number of arrivals and guest nights for foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway, summer seasons 2005–2007, and by mode of transport upon departure, summer season 2007 (in thousands).

	2005	2006	2007	2007			
	I alt	I alt	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Feriegjester som overnatter	1 861	1 981	2 128	861	486	741	39
Gjestedøgn	15 461	16 157	17 507	5 134	5 112	7 007	254
Gj.snittlig antall døgn i Norge	8,3	8,2	8,2	6,0	10,5	9,4	6,5

TØI rapport 928/2007

Bil på veg har tradisjonelt vært den vanligste reisemåten blant feriegjestene, men fly er den reisemåten som øker klart raskest. Også fergene har en betydelig ferietrafikk. Ferge- og flytrafikken betyr relativt sett mer for gjestedøgnstallene, ettersom personer som benytter ferge eller fly gjennomgående har opphold av lengre varighet i Norge enn dem som krysser grensen på veg. Dette henger igjen sammen med at en stor andel av de reisende på veg er svensker og finner, som har relativt kort gjennomsnittlig oppholdstid i Norge.

I tabell 5.9 er det vist hvordan feriegjestene som besøkte Norge om sommeren i perioden 2004-2007 fordelte seg på bostedsland, samt på reisemåte i 2007. Det er flest tyskere og svensker blant dem som kommer på ferie til Norge, til sammen utgjorde disse to nasjonene nesten 40 prosent av alle feriegjestene som kom til landet sommeren 2007. Fra Sverige har trafikken økt noe de seneste årene, men var stabil fra 2006 til 2007. Fra Tyskland derimot, økte trafikken i 2007. Økningen var størst på ferge og har trolig sammenheng med en differensiering av fergetilbudet de siste par årene, da både luksusferger og billige alternativer har dukket opp.

Tabell 5.9: Antall ankomster for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge etter bostedsland sommersesongene 2004–2007 og fordelt etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2007. Enhet = 1000.

Table 5.9: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of arrivals for overnight guests, summer seasons 2004–2007, and by mode of transport upon departure, summer season 2007 (in thousands).

	2004	2005	2006	2007	2007			
					Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
I alt	1 786	1 861	1 981	2 128	861	486	741	39
Sverige	328	355	387	389	311	16	43	19
Danmark	190	183	176	188	44	100	42	3
Finland	152	186	172	184	171	0	12	0
Storbritannia	102	105	139	145	6	19	119	1
Nederland	97	109	107	131	55	46	29	1
Belgia	18	23	22	21	6	3	12	0
Frankrike	75	76	79	85	19	2	63	1
Tyskland	411	408	416	437	127	217	90	2
Italia	52	39	38	43	11	2	30	1
Sveits	25	30	29	33	9	2	22	1
Østerrike	18	16	14	18	11	1	6	0
Spania	38	32	37	47	8	0	38	0
Polen*			50	65	45	5	15	0
Rusland	15	14	25	26	16	0	9	0
Europa ellers	99	117	102	101	22	18	41	2
USA	102	85	94	100	0	3	95	3
Japan	21	26	22	21	0	0	21	1
Øvrige land	43	49	72	94	0	36	54	4

TØI rapport 928/2007

*Polen er regnet med under Europa ellers i 2004 og 2005

For øvrig har de aller fleste landene bidratt til trafikkveksten på feriemarkedet. Vi merker oss særlig at det har vært sterk økning av nederlandske feriegjester og at Danmark nå er tilbake på det nivået landet hadde i 2004.

Det er forholdsvis store variasjoner i bruk av transportmidler mellom de ulike landene. Dansker og tyskere velger oftere ferge enn veg ut av Norge, mens det er motsatt for polakker og nederlenderne. Interessant er det også at mer langveisfarende gjester fra Sør-Europa ofte reiser ut av Norge via Sverige. Storbritannia, Frankrike, Belgia, Italia, Spania, Sveits, og selvsagt de oversjøiske landene, har høyest andeler reisende med fly.

Tabell 5.10: Antall gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge etter bostedsland sommersesongene 2003–2007, og fordelt på "bilturister" og "flyturister" ved utreise sommersesongen 2007. Enhet = 1000.

Table 5.10: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of guest nights, summer seasons 2003–2007, motor tourists and airborne tourists summer season 2007 (in thousands).

	2003	2004	2005	2006	2007	2007	
						"Bilturister"***	"Flyturister"***
I alt	13 849	15 099	15 461	16 157	17 507	10 246	7 261
Sverige	1 408	1 493	1 557	1 724	1 758	1 383	375
Danmark	1 531	1 507	1 405	1 250	1 382	1 066	316
Finland	545	558	655	556	626	558	68
Storbritannia	858	925	1 003	1 212	1 179	268	911
Nederland	964	1 100	1 195	1 228	1 405	1 099	306
Belgia	161	175	216	214	246	85	161
Frankrike	618	697	632	775	799	185	614
Tyskland	4 677	4 586	4 446	4 387	4 555	3 774	781
Italia	423	491	382	353	392	131	261
Sveits	255	279	302	252	290	95	195
Østerrike	154	195	142	114	151	100	51
Spania	273	396	374	391	423	49	374
Polen*				619	702	433	269
Russland	59	128	122	186	273	87	186
Europa ellers	552	862	1 266	967	1 042	931	111
USA	837	1 113	935	1 119	1 181	0	1 181
Japan	81	99	100	98	93	0	93
Øvrige land	453	494	729	712	1 010	2	1 008

TØI rapport 928/2007

*Polen er regnet med under Europa ellers i 2003 og 2005

**Bilturister også innbefatter de som reiser ut av landet med turbuss, og at flyturister også omfatter turister som reiser ut av landet med tog eller rutebuss

NB! I tabell 5.10 er turistene i 2007 fordelt på to kategorier, "bilturister" og "flyturister". "Bilturister" omfatter de som reiser ut av Norge i bil eller turbuss, enten på veg eller med ferge. "Flyturister" omfatter de som reiser ut av landet med fly, tog eller rutebuss.

Det har i perioden 2003–2007 vært betydelig vekst i gjestedøgnstallet i de aller fleste markeder, totalt ca 26 prosent. Unntakene av betydning er Tyskland, Danmark og Italia. Tabell 5.10 viser at tyske turister likevel står for den desidert høyeste andelen av de utenlandske gjestedøgnene i Norge, i 2007 beregnet til 26 prosent. Antallet danske gjestedøgn om sommeren har falt med 10 prosent i siste fireårs periode. Sterkest vekst har det vært for turister fra Sverige, Storbritannia, Nederland, Spania, Russland og fra land utenfor Europa.

Tabell 5.11: Andel utenlandske gjestedøgn for alle feriegjester etter overnattingsmåte. Sommersesongene 2004-2007. Prosent. N = Antall gjestedøgn, sommersesongen 2007 (enhet=1000).

Table 5.11: Foreign holiday travel in Norway by accommodation type. Number of guest nights, summer seasons 2004–2007 (per cent). N=number of guest nights in thousands, summer season 2007.

	2004	2005	2006	2007	Antall gjestedøgn 2007 (N)
I alt	100	100	100	100	17 507
Hotell, pensjonat o.l.	25	26	24	25	4 282
Camping på campingplass	21	19	19	22	3 824
Fri camping	6	6	6	5	889
Leid hytte	14	13	16	13	2 276
Egen eller lånt hytte	4	5	4	4	692
Slekt og venner	24	24	25	25	4 417
Annet	6	7	6	6	1 127

TØI rapport 928/2007

De utenlandske feriegjestene tilbrakte i alt 17,5 millioner gjestedøgn i Norge i sommersesongen 2007 (se tabell 5.11). Hotell, pensjonat og lignende er en mye brukt overnattingsform for feriegjestene, sammen med overnatting hos slekt og venner. Det er også mange som overnatter på campingplass og i leid hytte.

Tabellen viser at andelen som overnattet i leid hytte gikk ned med tre prosentpoeng fra 2006 til 2007, mens andelen som overnattet på campingplass (i hytter) gikk tilsvarende opp. Det er grunn til å tro at i alle fall noe av denne endringen ikke er reell, men skyldes at kategorien ”camping på campingplass” ble delt i to i 2007, nemlig i ”campinghytte” og ”telt, bobil etc”. Dette tyder på at det i tidligere år har vært noen som har overnattet i campinghytte og ført dette under ”leid hytte”. Tallene fra 2007 gir nok dermed et riktigere bilde av forholdet mellom antall overnattinger i hytter på campingplass og i øvrige hytter som leies.

Tabell 5.12 viser at turister fra ulike land ofte har sine særpregede overnattingsprofiler. Hele 58 prosent av de svenske feriegjestenes overnattinger skjer hos slekt og venner eller i egen eller lånt hytte. Danskene foretrekker å overnatte i hytte eller på campingplass når de er i Norge om sommeren, men det er også mange som overnatter hos slekt og venner. Blant tyskerne er også camping og leid hytte dominerende, mens overnattinger på hotell, pensjonat og lignende utgjør kun 13 prosent.

Tabell 5.12: Andel utenlandske gjestedøgn etter overnattingsmåte for feriegjester fra noen utvalgte bostedsland. Inkluderer ikke gjester som reiser ut i turbuss. Sommersesongen 2007. Prosent. N=antall respondenter

Table 5.12: Foreign holiday travel in Norway by accommodation type and country of residence, not including travel by coach. Distribution of foreign guest nights summer season 2007(per cent). (N=number of respondents).

	Sverige	Danmark	Stor-britannia	Nederland	Tyskland	USA
I alt	100	100	100	100	100	100
(N= antall respondenter)	(802)	(517)	(447)	(717)	(1621)	(573)
Hotell	7	6	16	13	9	29
Pensjonat, kro, vandrerhjem etc.	3	3	4	2	4	2
Campinghytte på campingplass	7	8	1	16	8	1
Telt, bobil etc. på campingplass	10	14	16	32	19	1
Fri camping	4	7	2	4	7	0
Leid hytte	4	20	6	23	31	2
Egen eller lånt hytte	13	7	6	1	3	4
Slekt og venner	45	30	40	5	10	49
Annet	7	5	9	4	9	12
Gj.snittlig antall gjestedøgn	5	8	9	12	12	12

TØI rapport 928/2007

Nederlenderne er framfor alt campingturister, mer enn femti prosent av deres overnattinger skjer på campingplass eller på fri camping. Ellers foretas hver fjerde nederlandske overnatting på hytte. Britene har en relativt høy andel overnattinger på hotell, pensjonat og lignende, nemlig 20 prosent. Men flest overnattinger skjer hos slekt og venner. Høyest andel overnattinger hos slekt og venner om sommeren har likevel feriegjester fra USA (49 prosent). Amerikanerne har også høyest andel overnattinger på hotell av de landene som er tatt med her.

5.2.2 Bilturister og flyturister

Generelt

Som tidligere nevnt, har vi i denne rapporten fordelt feriegjestene i to kategorier, som vi for enkelthets skyld har kalt "bilturister" og "flyturister". "Bilturister" omfatter de som reiser ut av Norge i bil eller turbuss, enten på veg eller med ferge. "Flyturister" omfatter de som reiser ut av landet med fly, tog eller rutebuss.

Tabell 5.10 viser at av den totale ferietrafikken sommeren 2007 utgjorde bil- og bussturismen nesten 60 prosent av antallet gjestedøgn, mens flyturismen (inkludert de som reiser med tog eller rutebuss) utgjorde 40 prosent av gjestedøgnene.

Når det gjelder bilturistene, oppga 10 prosent av disse at hovedformålet med reisen var besøk hos familie, 7 prosent oppga besøk hos venner/kjente. De øvrige

anmerket at det dreide seg om en ferie-/fritidsreise. Når det gjelder flyturistene, var 23 prosent på besøk hos familie, 16 prosent besøkte venner/kjente, mens 61 prosent var på ferie/fritidsreise.

Noen hovedtrekk i utviklingen de siste årene for bil- og bussturistene er vist i tabell 5.13 og tilsvarende for flyturistene i tabell 5.14.

Tabell 5.13: Utenlandske "bilturister" (og deres kjøretøyer) med minst én overnatting i Norge. Registrert utreise med ferge og på veg fra Norge. Sommersesongene 2002–2007. Enhet = 1000 for antall ankomster, gjestedøgn og kjøretøyer.

Table 5.13: Foreign holiday visitors and their vehicles, visitors with at least one overnight in Norway. Registered upon departure by ferry and road, summer seasons 2002–2007. In thousands for number of guests, guest nights, and vehicles.

	I alt							Transportmiddel ved utreise 2007	
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i % 2006–2007	Ferge	På veg
Ankomster	1 159	1 143	1 188	1 231	1 266	1 347	6	486	861
Gjestedøgn	9 031	9 343	9 496	9 463	9 389	10 246	9	5 112	5 134
Gjestedøgn per pers.*	7,8	8,2	8,0	7,7	7,4	7,6	3	10,5	6,0
Personbiler	289	290	283	294	299	353	18	127	226
Bobiler	32	38	43	46	39	49	25	6	43
Biler med camp.vogn	22	23	28	22	19	21	9	3	18
Turbusser	10	8	9	9	9	8	-18	3	5

TØI rapport 928/2007

* Antall gjestedøgn i Norge

Det er beregnet at om lag 1,35 millioner utenlandske bil- og bussturister overnattet minst én natt i Norge sommersesongen 2007. Dette er en vekst på seks prosent i forhold til 2006. Overnattingsgjestene oppholdt seg i gjennomsnitt 7,6 netter i Norge i 2007, dette er litt lenger enn året før. Tallet på gjestedøgn er det høyeste som er registrert siden rekordåret 1998.

Trafikken med bobiler har variert fra år til år, men 49 000 bobiler sommeren 2007 er det høyeste som er registrert noensinne. Antallet biler med campingvogn ligger på et lavere nivå. Trafikken med turbusser har gått litt ned i 2007 sett i forhold til året før.

Som i de foregående sesongene, passerer om lag to tredeler (64 prosent) av bil- og bussturistene grensen på en av vegovergangene ut av landet, mens de øvrige benytter fergeforbindelsene. De sistnevnte har lenger gjennomsnittlig oppholdstid i landet enn dem som krysser grensen på veg. Feriegjester med bobiler og campingvogner velger fortsatt i overveiende grad å benytte vegene fremfor ferjene når de reiser ut av Norge.

Tabell 5.14: Utenlandske "flyturister" med minst én overnatting i Norge. Registrert utreise med fly, tog eller rutebuss. Sommersesongene 2002–2007. Enhet = 1000 for antall ankomster og gjestedøgn.

Table 5.14: Foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway. Registered upon departure by air, rail and scheduled bus, summer seasons 2002–2007. In thousands for number of guests and guest nights.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i % 2006–2007
Ankomster	397	498	598	630	716	781	9
Gjestedøgn	3 473	4 506	5 603	5 998	6 768	7 261	7
Gjestedøgn per pers.*	8,7	9,0	9,4	9,5	9,4	9,3	-1

TØI rapport 928/2007

* Antall gjestedøgn i Norge

Det er beregnet at om lag 780 000 utenlandske "flyturister" (inkludert de som reiser ut med tog og rutebuss) overnattet minst én natt i Norge sommersesongen 2007 (tabell 5.14). Dette er en vekst på ni prosent i forhold til 2006.

Overnattingsgjestene oppholdt seg i gjennomsnitt 9,3 netter i Norge i 2007, mot 9,4 netter i 2006. Tallet på gjestedøgn er beregnet til nesten 7,3 millioner.

Antall "bilturister" og "flyturister" etter bostedsland

Tabell 5.15: Utenlandske bilturister med minst én overnatting i Norge etter bostedsland. Registrert utreise med ferje og på veg fra Norge. Antall ankomster og antall gjestedøgn. Sommersesongene 2004–2007. Enhet = 1000

Table 5.15: Foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway, registered upon departure by ferry and road. Arrivals and guest nights by country of residence, summer seasons 2004–2007 (in thousands)

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
I alt	1 188	1 231	1 266	1 347	9 496	9 463	9 389	10 246
Sverige	280	298	329	327	1 203	1 252	1 372	1 383
Danmark	150	150	135	143	1 150	1 150	922	1 066
Finland	144	172	160	172	511	575	495	558
Storbritannia	24	25	27	25	263	303	318	268
Nederland	77	79	77	101	909	894	919	1 099
Belgia	10	10	11	9	98	91	78	85
Frankrike	15	19	22	21	178	178	179	185
Tyskland	352	342	331	344	4 037	3 802	3 626	3 774
Italia	19	17	11	13	196	162	100	131
Sveits	10	11	9	10	102	95	80	95
Østerrike	12	11	9	12	137	101	80	100
Spania	6	6	6	8	42	52	39	49
Polen*			35	50			275	433
Russland	10	10	21	16	57	66	99	87
Europa ellers	67	71	61	57	549	622	537	526
Øvrige land	13	10	22	39	65	120	270	407

TØI rapport 928/2007

*Polen er regnet med under Europa ellers i 2004 og 2005

Tabell 5.15 viser utviklingen i ankomster og gjestedøgn for bil- og bussturistene for de fire siste sommersesongene fordelt på bostedsland. Vi ser at det er en del svingninger fra ett år til annet for de enkelte land. Blant de landene som betyr mest for bilturismen i Norge, har antallet ankomster økt noe fra Tyskland, Danmark og Finland i siste sesong, mens trafikken fra Sverige har vært nokså stabil. Det er ellers grunn til å merke seg at veksten i trafikken fra Nederland, Polen og øvrige land har vært relativt markant. Totalt sett har antallet ankomster økt med seks prosent.

Målt i antallet gjestedøgn har veksten samlet sett vært på ni prosent. Gjestedøgnutviklingen følger i stor grad mønsteret for antallet ankomster. Det har vært en økning i flere av de største markedene, som Tyskland, Danmark og Finland (som alle hadde tilbakegang i 2006), mens de svenske gjestedøgnene har bare hatt en liten økning i perioden. Gjestedøgnstallene siste år har også gått kraftig opp fra Nederland, Polen og ”øvrige land”.

Tabell 5.16: Utenlandske flyturister med minst én overnatting i Norge etter bostedsland. Registrert utreise med fly, tog eller rutebuss. Antall ankomster og antall gjestedøgn. Sommersesongene 2005–2007. Enhet = 1000

Table 5.16: Foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway. Registered upon departure by air, rail and scheduled bus. Arrivals and guest nights by country of residence, summer seasons 2005–2007 (in thousands)

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2005	2006	2007	Endring 2006-2007	2005	2006	2007	Endring 2006-2007
I alt	630	716	781	9	5 998	6 768	7 261	7
Sverige	57	58	62	7	305	352	375	7
Danmark	33	41	44	7	255	328	316	-4
Finland	14	12	12	0	80	61	68	11
Storbritannia	80	112	120	7	700	894	911	2
Nederland	30	30	30	0	301	309	306	-1
Belgia	13	11	12	9	125	136	161	18
Frankrike	57	57	64	12	454	596	614	3
Tyskland	66	86	93	8	644	761	781	3
Italia	22	27	30	11	220	253	261	3
Sveits	19	20	23	15	207	172	195	13
Østerrike	5	5	6	20	41	34	51	50
Spania	26	31	39	26	322	352	374	6
Polen*		15	15	0		344	269	-22
Russland	4	4	9	125	56	87	186	114
Europa ellers	53	41	45	10	644	430	516	20
USA	84	93	98	5	920	1 112	1 161	4
Japan	26	22	21	-5	100	98	93	-5
Øvrige land	41	51	58	14	624	449	623	39

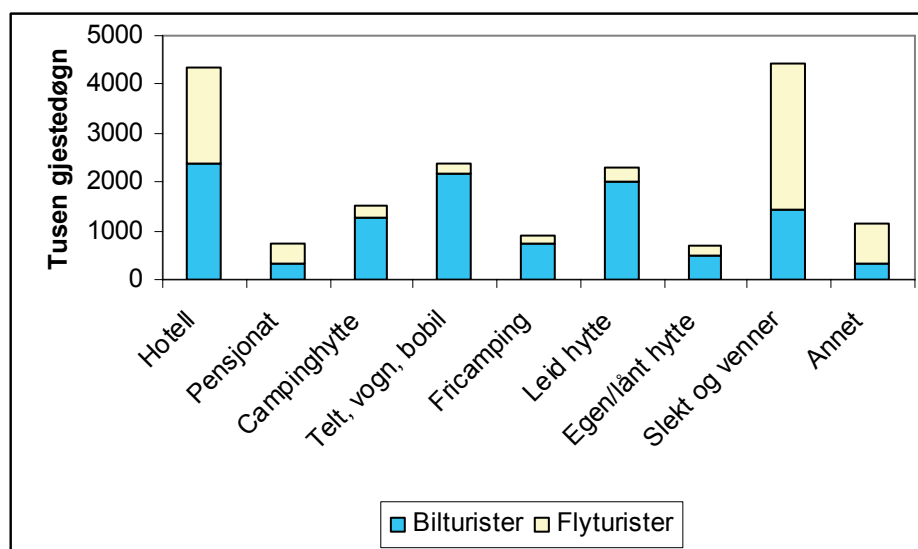
TØI rapport 928/200714

*Polen er regnet med under Europa ellers i 2005

Flyankomstene har økt med ni prosent fra 2006 til 2007 (tabell 5.16), det vil si at veksten for ”flyturistene” har vært enda sterkere enn for ”bilturistene”. Økningen

er relativt jevnt fordelt på de fleste land. Antallet gjestedøgn har økt med sju prosent siste år.

Sett over de fire siste sesongene, er det de større markedene som har hatt stor vekst i antallet flyankomster, særlig Storbritannia (54 prosent), Tyskland (58 prosent) og Sverige (29 prosent).

TØI rapport 928/2007

Figur 5.2: Gjestedøgn for feriegjestene fordelt på overnattingsform og transportmiddel ved utreise. Sommersesongen 2007. Enhet=1000

Figure 5.2: Guest nights for holiday visitors by accommodation type and by transport mode upon departure. Summer season 2007 (in thousands)

Figur 5.2 viser hvordan de enkelte ferieovernattingene fordeler seg på de ulike overnattingsformene. Vi ser at på hotellene er det en noenlunde jevn fordeling mellom bilturister og flyturister. Når det gjelder overnattinger hos slekt og venner, er flyturistene i klart flertall. For de fleste andre overnattingsformene er det en overvekt av bilturister.

5.3 Forretnings- og tjenestereiser

I det følgende presenteres tabelloversikter for utlendinger som har vært på forretningsreise i Norge i løpet av sommeren 2007. Disse tabellene gjelder kun utenlandske forretningsreisende som har hatt minst en overnatting i Norge.

Tabell 5.17: Utenlandske forretningsreisende med minst én overnatting i Norge etter transportmiddel ved utreise fra Norge. Sommersesongen 2007. Enhet = 1000 for antall ankomster og gjestedøgn.

Table 5.17: Foreign business travellers with at least one overnight in Norway, by mode of transport upon departure from Norway, summer season 2007 (in thousands for number of arrivals and guest nights).

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Forretningsreisende som overnatter	427	70	42	307	7
Gjestedøgn	2 307	355	294	1 605	53
Gjennomsnittlig antall døgn i Norge	5,4	5,1	7,0	5,2	7,6

TØI rapport 928/2007

Tabell 5.17 viser at 427 000 forretningsreisende fra utlandet overnattet i Norge sommeren 2007. Den gjennomsnittlige oppholdstiden var 5,4 netter, noe som gir et totalt gjestedøgnantall på 2,3 millioner. Fly er den viktigste reisemåten for denne kategorien besøkende.

Sverige er det viktigste utenlandske forretningsreisemarkedet målt etter antallet ankomster (tabell 5.18). Også dersom en måler i antall gjestedøgn er Sverige størst, fulgt av Tyskland. Storbritannia, USA og Danmark har også stor forretningstrafikk til Norge. For øvrig legger en merke til at tallene svinger ganske mye fra år til år for enkelte nasjoners vedkommende.

Tabell 5.18: Utenlandsk forretningstrafikk i Norge etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for overnattingsgjester. Sommersesongene 2005, 2006 og 2007. Enhet = 1000.

Table 5.18: Foreign business travel in Norway, by country of residence. Arrivals and guest nights for overnight guests 2005, 2006 and 2007 (in thousands).

	Antall ankomster			Prosent	Antall gjestedøgn			Prosent
	2005	2006	2007	2007	2005	2006	2007	2007
I alt	399	420	427	100	1 988	2 231	2 307	100
Sverige	96	99	113	26	352	376	422	18
Danmark	55	50	43	10	267	236	200	9
Finland	12	11	12	3	48	51	63	3
Storbritannia	48	56	55	13	190	228	228	10
Nederland	17	17	17	4	102	96	98	4
Frankrike	12	12	11	3	45	55	60	3
Tyskland	43	44	40	9	271	286	255	11
Italia	7	7	8	2	33	37	38	2
Polen*		9	11	3		64	98	4
Europa ellers	49	47	48	11	296	276	327	14
USA	21	27	25	6	146	220	206	9
Øvrige land	39	41	44	10	238	306	312	13

TØI rapport 928/2007

* Polen er regnet med under Europa ellers i 2005

Av tabell 5.19 ser man at hotellovernattingene er mest vanlig blant dem som reiser i forbindelse med arbeidet i sommersesongen, i 2006 og 2007 var denne andelen 43 prosent. Den høye andelen ”annet” for denne gruppen er trolig for en stor del overnattingsmuligheter som arbeidsgiver stiller til disposisjon for ansatte og gjester.

Tabell 5.19: Andel utenlandske gjestedøgn for alle forretnings- og tjenestereisende etter overnattingsmåte. Sommersesongene 2005-2007. Prosent. n = antall respondenter

Table 5.19: Distribution of foreign guest nights for business travellers by accommodation type, summer seasons 2005-2007 (per cent). N= number of respondents

	2005	2006	2007
I alt	100	100	100
(n)	(427)	(635)	(1 249)
Hotell, pensjonat o.l.	45	43	43
Camping (inkl. fricamping)	4	8	8
Leid, lånt eller egen hytte	7	11	9
Slekt og venner	13	13	10
Annet	32	25	30

TØI rapport 928/2007

Referanser

- Haukeland, Jan Vidar og Arne Rideng, 2007. *Utenlandske skiturister i Norge 2007*. TØI rapport 918/2007. Oslo: Transportøkonomisk institutt.
- Rideng, Arne og Jan Vidar Haukeland, 2006. *Gjesteundersøkelsen 2006*. TØI rapport 864/2007. Oslo: Transportøkonomisk institutt.
- Salant, Priscilla og Don A. Dillman, 1994. *How to conduct your own survey*. New York: Wiley.
- United Nations World Tourism Organisation, 1994. *Recommendations on tourism statistics*. New York, United Nations, Publication. *ST7ESA/STAT/SER/M/83*.

Besøks- og postadresse:

Transportøkonomisk institutt
Gautstadalléen 21
NO 0349 Oslo

Telefon: 22 57 38 00
Telefaks: 22 60 92 00
E-post: toi@toi.no

www.toi.no

**Transportøkonomisk institutt
Stiftelsen Norsk senter for samferdselsforskning**

- utfører forskning til nytte for samfunn og næringsliv
- har rundt 70 forskere med høy, flerfaglig samferdselskompetanse samarbeider med en rekke samfunnsinstitusjoner, forsknings- og undervisningssteder i Norge og i utlandet
- gjennomfører forsknings- og utredningsoppdrag av høy kvalitet innen områder som trafiksikkerhet, kollektivtransport, miljø, reisevaner, reiseliv, planlegging, beslutningsprosesser, transportøkonomi og næringslivets transporter
- driver aktiv forskningsformidling gjennom TØI-rapporter, Internett, tidsskriftet Samferdsel og andre nasjonale og internasjonale tidsskrifter
- deltar i CIENS, Forskningscenter for miljø og samfunn, i Forskningsparken nær Universitetet i Oslo